

LISTY Z AURA – PONTU

2/2007

Obsah:

Vázení přátelé.....	3
Kontakty.....	4
Česká a slovenská dramatika	5
Arnošt Goldflam	
Alexandr Guha	
Pavel Drahoš	
Zdeněk Jecelín	
Roman Polák	
Nové překlady.....	8
Německy psaná dramatika	
Felix Mitterer – Magdalena Štulcová	
Thomas Bernhard – Zuzana Augustová	
Rumunsky psaná dramatika	
Gianina Cărbunariu – Jitka Lukešová	
Veronica Ion – Antonín Vyhlídal	
Bogdan Georgescu, Lia Bugnar – Elisabeta Kučerová	
A další..	
Paula Vogel – Lenka Kapsová	
David Greig – Marek Horoščák	
Elena Poniatowska, Zdenka Procházková-Hartmann – Anna Tkáčová	
Miro Gavran – Blanka Kučerová	
Hry, které je po dohodě možno získat jen za tantiémy.....	14
Muzikály.....	15
Radek Balaš, Ondřej Brousek	
Christopher Durang, Peter Melnick	
Eric Gadd, Alexander Mörk-Eidem	
Nepřeložené texty.....	17
Anglicky psaná dramatika	
Roy Williams	Peter Sinn Nachtrieb
Shelagh Stephenson(ová)	Douglas Carter Beane
Laura Wade	Richard Baer
Terry Johnson	Craig Lucas
Charlotte Jones	David Lindsay-Abaire
Německy psaná dramatika	
Dea Loher	Darja Stocker(ová)
Gert Heidenreich	Wolfgang Spier, Pit Fischer
Rumunsky psaná dramatika	
Lia Bugnar	Radu Macrinici
Gianina Cărbunariu	Alina Nelega
Mihai Ignat	Saviana Stanescu
Severská dramatika	
Lars von Trier	Reko Lundán
Peter Asmunssen	Juha Tuomola
Richard Hobert	Arto Salminen
Katja Krohn(ová)	Jari Järvelä
A další..	
Miro Gavran	
Michał Walczak	

Vážení přátelé,

Před letošními prázdninami jsme Vám připravili druhé letošní Listy z Aura-Pontu s bohatou úrodou nových her, jež jsme pro Vás nechali zlektorovat. V nabídce českých her naleznete mj. „hitlerovské“ **aktovky Arnošta Goldflama**, v sekci nových překladů Vás upozorňujeme zejména na **rumunské texty**. Mezi nepřeloženými tituly se vedle tradiční nabídky z anglosaské a německé oblasti objevují další rumunské texty (jsou k dispozici v anglických překladech), ale také zajímavé **novinky ze severské oblasti**.

Upozorňujeme, že aktuální číslo Listů z Aura-Pontu je vždy k nahlédnutí na **našich webových stránkách**, včetně aktuálních **Novinek z Aura-Pontu**, kde se dozvíte o dalším dění v naší agentuře. Máte-li zájem o starší čísla Listů, **napište nám** a my Vám je zašleme elektronicky či poštou. Jejich obsah průběžně ukládáme do naší internetové **Rukověti dramaturga**, kde je k dispozici úplný přehled nabízených textů. Nyní v ní naleznete informace o **více než 2 500 textech původních českých a slovenských her, překladů i textů zahraničních autorů v originále, v doplňování se průběžně pokračuje**.

Připomínáme, že Vaším zájmům vycházíme vstříc dalšími službami:

- na požádání Vám zašleme text námi zastoupených autorů a překladatelů,
- rozhodnete-li se některý z nich inscenovat, získáme pro Vás souhlas autora,
- vystavíme provozovací smlouvu.

Rovněž Vám texty zahraničních autorů (nabízené i Vámi vyžádané):

- obstaráme,
- v případě Vašeho zájmu doporučíme překladatele, dojednáme smlouvu se zahraniční agenturou,
- dojde-li k provozování, je naší odměnou provize z autorských honorářů,
- nedojde-li k provozování, vyúčtujeme Vám vynaložené náklady.

Díky našim bohatým zkušenostem a kontaktům v zahraničí Vám můžeme nabídnout **vyřízení práv k provozování děl** autorů z mnoha zemí celého světa:

vlámské části Belgie, Maďarska, Rumunska, Srbska,
Bulharska, Německa, Ruska, Švýcarska,
Holandska, Polska, Skandinávie a Pobaltí USA,
Chorvatska, Rakouska, Slovinska, Velká Británie a Irsko
a mnoha dalších (kromě Francie, Itálie a Španělska, kde jsou v současné době tamní monopolní agentury vázány exkluzivními smlouvami).

Můžete nás však kontaktovat i v případě, kdy si nejste jisti, kam se vlastně obrátit.

Vždy Vám alespoň poradíme.

Rádi Vám pomůžeme při výběru titulu, vhodného právě pro Vás. Vaše jednoduché dotazy zodpovíme telefonicky, složitější písemně.

Naše **právní oddělení** poskytuje právní konzultace.

Naše **produkční oddělení** Vám v případě potřeby pomůže při výběru interpretů. Můžeme Vám doporučit také režiséra, choreografa, případně výtvarníka nebo autora hudby.

Jitka Sloupová, Simona Šnajperková a Michal Kotrouš.

Kontakty

VEDENÍ AGENTURY:

Zuzana Ježková, jednatelka – tel.: 251 553 994, zuzana.jezkova@aura-pont.cz

Daniela Gadasová, výkonná ředitelka – tel.: 251 554 938, daniela.gadasova@aura-pont.cz

DIVADELNÍ ODDĚLENÍ:

Petra Marková, vedoucí – tel.: 251 553 994, petra.markova@aura-pont.cz

Texty a agentáž

Jitka Sloupová – tel.: 251 554 938, jitka.sloupova@aura-pont.cz

Michal Kotrouš – tel.: 251 554 938, michal.kotrous@aura-pont.cz

Zahraniční práva

Anna Pýchová – tel.: 251 553 994, anna.pychova@aura-pont.cz

Zuzana Ježková – tel.: 251 553 994, zuzana.jezkova@aura-pont.cz

SMLOUVY A PRÁVA TUZEMSKÝCH AUTORŮ:

JUDr. Aleš Kout – tel.: 251 553 993, ales.kout@aura-pont.cz

FINANČNÍ ODDĚLENÍ:

Martin Chramosil – tel.: 251 554 084, martin.chramosil@aura-pont.cz

Markéta Kotrbová – tel.: 251 554 084, marketa.kotrbova@aura-pont.cz

PRODUKČNÍ ODDĚLENÍ:

Jiří Havel – tel.: 251 550 179, jiri.havel@aura-pont.cz

Martina Žitná – tel.: 251 554 938, 251 553 992, martina.zitna@aura-pont.cz

SEKRETARIÁT:

Barbora Hledíková – tel.: 251 554 938, 251 553 992, barbora.hledikova@aura-pont.cz

Najdete nás na nové adrese:

Veslařský ostrov 62

147 00 Praha 4 - Podolí

tel. ústředna: 251 554 938

fax: 251 550 207

e-mail: aura-pont@aura-pont.cz

www.aura-pont.cz

Česká a slovenská dramatika

Arnošt Goldflam

PAVEL, PAVEL A PAVEL

9 m, 4 ž

rozhlasová hra

Jednoho a téhož Pavla sledujeme v rozhlasové hře Arnošta Goldflama ve třech obdobích života: jako chlapce, jako dospívajícího mladíka i jako mladého muže. Rodinné drama se odehrává v neustálých Pavlových střetech s poněkud tyranizujícím otcem. Autor využil svých životních zkušeností, aby rozehrál komické i tragické rysy takových rodinných srážek. Pracuje s jemnou nadsázkou a bizarními dialogickými střety v osvědčeném schématu – pánovitý otec, milující a submisivní maminka a stále více rebelující synek. Ale pod komikou roste, jak už je u Goldflama dobrou tradicí, také smutek: jeho nositelem je zpočátku Pavlovo citové zraňování, později i maminčina smrt. Teprve poté se dokáže Pavel postavit na vlastní nohy a definitivně se odpoutat od tradičních závazků poslušnosti a synovské submisivity. Nahořklá rodinná komedie *Pavel, Pavel a Pavel* nehledá nové rozhlasové tvary a postupy, klade důraz na jasnou, citově intenzivní epickou linku, v níž neschází melancholická katarze – neboť cesta k dospělosti může i krutě bolet. A tak nová rozhlasová hra Arnošta Goldflama *Pavel, Pavel a Pavel* stojí na napětí mezi dvěma základními emocemi – smíchem a smutkem – za nimiž stojí lidská láska.

HITLER A STALIN SE (ČIROU NÁHODOU) SETKÁVAJÍ V BRNĚ NA NÁDRAŽÍ

aktovka

4 m

První část volné pentalogie *Z privátního života Adolfa Hitlera* zpracovávající fiktivní příhody ze života slavného vůdce – reflektuje jednu tragickou kapitolu světových dějin a paroduje civilní stránku vůdceva života. Dost možná, že Brno ale přece jen zůstane v paměti lidstva jako místo, kde se kdysi dávno poprvé protly osudy dvou mladých snílků. Ve vlaku jedoucím do Vídně se potkávají budoucí vůdcové, zatím ještě jako mladí muži plní ideálů, o kterých svět teprve uslyší. Sdělují si navzájem formou dlouhých monologů svoje šílené vize. Brno, to je to město, ve kterém si dva velcí mužové slíbí, že budou celý život pracovat na realizaci svých snů.

HITLER A RODINNÁ POHODA

aktovka

1 m, 1 ž

Druhá část volné pentalogie *Z privátního života Adolfa Hitlera* zpracovávající fiktivní příhody ze života slavného vůdce. Adolf Hitler s Evou Braunovou sedí u čaje a bábovky, vedou rozhovor o svém vztahu, rozhovor, za který by se nemusel stydět manželský pár po dvaceti letech společného soužití. Eva svému milému vyčítá, že ji nikam nikdy nevezme, třeba taková Březinka by se jí líbila, na přetřes přichází i plánování společného potomstva, Hitler vidí velkolepé, monstrózní až božské početí hodné jeho formátu, které ještě více stmelí německý národ. Od vizionářských monologů vůdce plynule přechází k lehčím tématům (jako např. pletení).

ROMANCE LÁSKY

aktovka

2 m, 1 ž

Třetí část volné pentalogie *Z privátního života Adolfa Hitlera* zpracovávající fiktivní příhody ze života slavného vůdce. Poslední dny války zastihujeme hrdinu v bunkru. Hitler dochází s nadšením ke zjištění, že je nejen malířem, architektem, hercem, vojevůdcem, psychologem,

státníkem a politikem, ale i bavičem. Svými žertíky rozptyluje hlavně sebe, sekterářka smích tak trochu předstírá. Mezi vtipkovaním sepisuje vůdce svůj radikální testament – zde je vystižena rozpolcenost Hitlerovy osobnosti. V závěru je Hitler připraven oplodnit vůdčovským semenem delegaci českých plemenných děvčat, netuše, jaká že zvířata mu vlastně budou přivedena.

OBYČEJNÝ DEN

aktovka

2 m, 2 ž

Čtvrtá část volné pentalogie *Z privátního života Adolfa Hitlera* zpracovávající fiktivní příhody ze života slavného vůdce. V bunkru docházejí zásoby, protože venku je čím dál tím větší bída, sličná žena v domácnosti Eva Braunová vaří Hitlerovi oběd, naivně rekapituluje přitom vztah ke svému milému... Došla cibule, Eva si půjčuje u Goebbelsů, kteří i v bídě představují skvěle fungující rodinu. Dámy si u cigarety potlachají o svých „vůdcích“, Eva se vrací domů, plánuje s Hitlerem, že si možná trochu zašpásují, možná také ne... prostě – obyčejný den jako každý jiný.

HRA NA HRU SE SMRTÍ

aktovka

5 m

Pátá část volné pentalogie *Z privátního života Adolfa Hitlera* zpracovávající fiktivní příhody ze života slavného vůdce. Válka se zřetelně blíží ke konci a v bunkru se setkávají význační muži – Goebbels, Himmler, Goering. V tísnivé atmosféře, kdy je ve vzduchu cítit definitivní konec, žertují spolu tito velikáni jako malí chlapi, horečně debatují o slušivosti uniforem, vymýšlejí posměšky jeden na druhého. Vchází vůdce a snaží se s nimi žertem zinscenovat hromadnou sebevraždu „nanečisto“, jeho druhové ale nevědí, že lentilka, kterou právě spolkli, je opravdu napuštěná jedem. Zatímco trojice sebevrahů čeká na vůdce na onom světě, Hitler s Evou Braunovou odjíždí do Jižní Ameriky.

Alexandr Guha (*1984)

Studuje čtvrtým rokem kulturologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Je hercem, autorem a režisérem divadelního spolku Ztracená Existence, členem originálního hudebního tělesa VDP, dále aktivně působí v performanční umělecké skupině Empty Smile a divadelní společnosti Výhodná Kráva. Je tvůrcem a propagátorem myšlenkového hnutí alkointelektualismu. Spolupracuje s hudební televizí Ōčko a také s Popmuzeem v kulturním centru Kaštan. Píše pro několik studentských periodik. Kromě Dentální rapsodie je autorsky svázán s hrou Privátní mejdla a dramatickými pásmy 50-70-90 a Zmalujem se!

DENTÁLNÍ RAPSÓDIE

12 m, 5 ž

Jistě si všichni pamatujete na populární kreslený seriál *Byl jednou jeden život*, ve kterém roztomilé krvinky naložené nákladem kyslíku procházely spletitou sítí cév lidského těla a zažívaly po cestě nejedno dobrodružství. Autor zaměřuje v tomto stylu svůj pohled do dutiny ústní a *Dentální rapsodii* sleduje příhody obyvatel jejího spodního patra, tedy dolní čelisti. Osm bílých zoubků a vlhký jazyk si příliš klidu neužijí. Chladivě svěží pružná žvýkačka připraví totiž jednoho z nich o milenku – plombičku a rozestře tak pole působnosti ďábelskému kazu. Navíc jejich celodenní program a boj o přežití závisí na běžných úkonech nositelky tělesné schránky, a to nejen co se pravidelné péče o chrup týká.

Dívka, majitelka úst, má právě před sebou romantickou večeři s přítelem, tudíž hrozí seznámení s jazykem vyvoleného a naši odolní hrdinové se budou muset následně vypořádat nejen s

uvíznutým soustem v mezizubním prostoru, ale i s cizími objekty podstatně nepříjemnějších rozměrů. A jako by to všechno ještě nestačilo, čokoláda k snídani rozjede poté své zhoubné dílo a kaz si může mnout ruce. Souboj na život a na smrt začíná...

Pavel Drahoš (*1970)

Žije s rodinou ve Vysokém Mýtě. Divadelních prken se dotkl záhy, když si v šesti letech na školní besídce zahrál roli pejska v pohádce O veliké řepě. Tím své umělecké ambice na dlouho vyčerpal, aby se po třiceti letech k divadlu vrátil jako autor. Žádná z jeho dvou her se dosud nedočkala uvedení.

512kB ZA VTEŘINU

4 m, 5 ž

Za dějiště své hry si Pavel Drahoš vybral vděčné prostředí internetové kavárny. Její téměř nonstop provoz zajišťuje nevrlý homosexuál zvaný Principál. Pravidelné návštěvníky tvoří skupinka svobodných zoufalců, kteří si chodí na internet užít erotiku, léčit své komplexy apod. Autor se nezabývá tím, co koho vede k chatování a jaká je vlastně realita virtuálních vztahů, spíše si vychutnává charaktery přítomných postav a to, co se mezi nimi děje. Mnohé můžeme tušit už z *nicků*, pod kterými postavy vystupují: Predator, Blondy/Tornádo, Třícítka, Mia, Ladybird, Noname, Lumír, Lauura a Principál.

Lumír se po internetu seznámí se zajímavou ženou a později zjistí, že je to Lauura, která každý den sedí u vedlejšího počítače. Začnou spolu bydlet, ale po čase se znovu, každý na vlastní pěst, znovu objevují v kavárně, protože jim chybí jejich chaty, kde nehrozí setkání tváří v tvář. Jejich vztah končí dramatickým rozchodem. Svobodná matka Blondy, která jindy vystupuje jako Ivce Tornádo, si užije románek s Predatorem, ten jí ale závěrem vysvětlí, že patnáctky z internetu jsou větší jistota.

Mezi postavami panují vztahy konkurence a vždy přítomného napětí, ne vždy erotického, což autorovi umožňuje budovat dialogy plné vzájemného ironizování. Hra má současné téma, názor a její hlavní devizou je vtip.

Kterékoli divadlo s dostatečným počtem mladších herců má při výběru tohoto textu velkou šanci vytvořit divácky výjimečně úspěšnou inscenaci.

Finálový text letošní anonymní soutěže o Cenu Alfréda Radoka 2006.

Zdeněk Jecelín

TISÍC A JEDNA NOC: KRÁLOVNA HADŮ

10 m, 6 ž

Detektivní příběh začíná zdánlivou banalitou – ukradeným jablkem, které však nezmizelo jen tak pro nic za nic. Židovská dívka Sára, dcera bohatého kupce, a chudý muslimský zlodějíček Sálím jsou v okamžiku setkání nepřáteli (právě on odcizí její ovoce), jsou ale nuceni se spojit a prchat před pronásledovateli. Hra má spád, jedna akce střídá druhou, přičemž jednotlivé scény jsou dynamicky propojeny, nechybí ani romantická zápleтка.

Hra je částečně poskládaná z motivů příběhů *Tisíce a jedné noci* (*O královně hadů, O třech jablkách* a dalších) – podobně jako ony vychází z mýtu, předkládá však současný příběh a reálně vykreslené hrdiny, zařaditelné do jakékoli doby. Kombinuje činohru s loutkovým a stínovým divadlem. Autor přiznává i další inspirační zdroj – japonský animovaný film *Laputa Castle in the Sky* (1986) režiséra Hayao Miyazakiho. Hra je tematicky příbuzná především s autorovými texty *Tristan a Isolda* a *Satana*.

Premiéru hry uvedla 5. května 2007 loutkohra Jihočeského divadla České Budějovice.

Roman Polák (Slovensko)

KENTAURI (KENTAURI)

7 m, 5 ž

Děj hry se odehrává v několika časových a tematických rovinách a poutavě ztvárňuje nedávnou předlistopadovou minulost i naši současnost. Groteskní odraz našeho světa obohacují bizarní postavy: Kentaur, kterého vidí pouze zvláštní, duchovně bohatý Herkules a „miliardářka“ Klára. Divadelní prostředí doplňuje snaživý dramaturg Bobo a neúspěšný Herec, kteří po roce 1989 začnou podnikat.

Hra je novátorská z hlediska tématu, které se dosud na našich jevištích objevilo pouze výjimečně. Osobnostní konflikt umělce, který se po roce 1989 a pádu železné opony přizpůsobuje okolnímu světu se prolíná s generačním konfliktem otce a jeho dospělých dcer. Fatální odcizení uvnitř rodiny je dané nejen generačními rozdíly, ale i rozdílnými životními zkušenostmi, které nelze předat. Zdá se, jako by rodiče i děti žili v naprosto odlišných světech.

Nové překlady

Německy psaná dramatika

Felix Mitterer (Rakousko)

SMRTELNÉ HŘÍCHY / SEDM JEDNOAKTOVÝCH HER (TÖDLICHE SÜNDEN / SIEBEN EINAKTER)

z němčiny přeložila Magdalena Štulcová

1 m, 3 ž

Téma hříchu, zejména hříchu tzv. smrtelného, je (byť mnohdy nevědomou) trvalou součástí života každého člověka. Každé naše konání je konfrontováno s otázkou po jeho správnosti, odpovědi se však liší. Liší se od epochy k epoše, od jedince k jedinci. Ono patnáct století staré Sedmero přesto dosud platí, jen konkrétní náplň mění podobu. Pýcha, lenost, smilstvo, hněv, lakomství, závist a obžerství jsou témata, s nimiž se denně setkává každý z nás. Felix Mitterer nachází ve svém souboru zobecňující znaky, představuje současnou konkrétní podobu těchto tradičních hříchů velice divadelními prostředky. Nahlíží do rodin, předvádí televizní reality-show, v níž ukazuje, jak nevyhnutelně právě na tyto tradiční hříchy v dnešní podobě doplácíme – a to tady a teď, ne až na věčnosti. Honba za úspěchem, sebestřednost, absence intimity, vybičovaný sex, bulimie, překrucování smyslu slov – to vše kvůli nutnosti obstát – to jsou reálné hrozby. Naše způsoby sebevědomého páchání činů, jež za hříchy nepovažujeme, vedou nezdárka přímou cestou ke smrti. Jsou to hříchy nadosobní, vedou k záhubě nejen konkrétního jedince, ale společnosti. Takto vypráví autor sedm jednotlivých příběhů, jejichž protagonisté procházejí – charakterizováni kostýmem a jménem – všemi jednoaktovkami.

Premiéru hry uvedlo v roce 1999 divadlo Kammerspiele des Tiroler Landestheaters z Innsbrucku.

Thomas Bernhard (Rakousko)

POUŠTNÍ RŮŽE (ROSEN UN EINÖDE)

z němčiny přeložila Zuzana Augustová

Pouštní růže (Rosen der Einöde) s podtitulem *Pět vět pro balet, hlasy a orchestr (fünf Sätze für Ballett, Stimmen und Orchester, 1958)* obsahují pět „hudebních“ vět, respektive pět velmi rozdílných scén s názvy: *impetuoso – Růže i (Die Rose), 2. desperato – Hráč karet (Der*

Kartenspieler), 3. *giocoso* – *Pod švestkovými stromy (Unter den Pflaumenbäumen)*, 4. *agitato* – *Telecí hlava (Der Kalbskopf)*, 5. *mesto* – *Fantazie (Phantasie)*. Postavy jsou odosobněně nazvány muž, žena, chór, zahradník, dívka, voják, princezna, řeka nebo jen hlas. Dialog sestává z jednotlivých slov, krátkých vět, řazených vertikálně do kratičkých strof. Vše je psáno malými písmeny. Do ticha, v abstraktní, symbolistní atmosféře smrti, zaznívají jednotlivá slova. Bernhard si zde v nezvykle abstraktní a alegorické podobě vyzkoušel určité výrazové prostředky, stanovil si předem některá pravidla a omezení, inspirován Lampersbergovou dvanáctitónovou seriální hudební kompozicí. Tyto prostředky pak využil i v pozdějším dramatickém díle při syntaktické a gramatické konstrukci textů. Sám autor tento soubor charakterizoval následovně: „*Pouštní růže jsou ostrovem ze vzduchu a barvy, z bolesti a temnoty. Jsou dlouho hledanou izolací. Ani báseň, ani zpěv, ani liturgie... Abstraktní svět šerící se skutečností, kousek ubohého a kousek vznešeného života...*“

Cyklus dramatických hříček z 50. let, který zhudebnil Bernhardův tehdejší přítel a mecenáš Gerhard Lampersberg. Jedná se o soubor pro pozdější Bernhardovu tvorbu naprosto netypický, vyznačující abstraktní, a přesto podmanivou symbolistní poetickou atmosféru. Premiéru měly na jaře 1958 v Theater am Tonhof v Maria-Saal, na statku uměleckého a mecenášského páru, manželů Lampersbergových. Zde se v té době scházela a tvořila skupina avantgardních umělců, jakási „salonní aristokratická“ obdoba Vídeňské skupiny, a také začínající spisovatel Thomas Bernhardt zde dlouhodobě a opakovaně pobýval. (Téměř o třicet let později, v roce 1984, se za to svému někdejšímu mecenáši a příteli náležitě pomstil, když se sžravým sarkasmem zkarikoval jeho i celou tzv. uměleckou smetánku v próze *Mýcení. Rozčilení*. Po zveřejnění prózy Lampersberg Bernharda zažaloval a celý náklad románu byl na základě soudního příkazu stažen již z knihkupeckých pultů).

3. věta *Pouštních růží* byla uvedena v roce 1959 na Wiener Festwochen, 2. věta r. 1967 v Deutsche Oper Berlin. Celý cyklus vyšel též na CD.

Rumunsky psaná dramatika

Gianina Cărbunariu (*1977, Rumunsko)

Gianina Cărbunariu píše od svých osmnácti let a v rumunském divadelním světě si už stačila vydobýt své místo. Po studiu rumunské a francouzské literatury a poté režie na bukurešťské divadelní a filmové akademii spolupracovala na řadě divadelních projektů a workshopů, např. v rámci projektu boje proti AIDS. V roce 2000 získala za svoji dramatickou prvotinu Irealitati din Estul Salbatic Imediat první cenu v národní dramatické soutěži. Od roku 2002 se ujímá režie v řadě bukurešťských scén a její další hra Honey byla uvedena také ve Švýcarsku. Mezinárodní úspěch sklízí především se svojí hrou Stop the Tempo (2004), za kterou získala řadu mezinárodních ocenění, mj. na bienále ve Wiesbadenu – hra již byla uvedena např. v Polsku, Irsku, Francii či Německu.

KEBAB (MADY-BABY. EDU)

z rumunštiny přeložila Jitka Lukešová

2 m, 1 ž

Při letu do Dublinu osloví dívka mladého muže vedle sebe – je vizuální umělec a dostal v Dublinu stipendium. Zatímco on má z letu strach, dívka je totálně nadšena – jejímu příteli, Rumunovi žijícímu ilegálně v Irsku, se údajně vede dobře, a proto ji pozval k sobě. Po přiletu však následuje hořké zklamání – dívka se dozví, že by měla pro svého přítele pracovat jako prostitutka. Navíc má falešný pas a přítel ji má zcela v hrsti. Potkává opět mladého muže z letadla – studuje film, ale marně hledá práci. Pod tlakem nakonec přislíbí natočit pro dívčina přítele pasáka film pro pornostránky. Zpočátku vše klape, nicméně mezitím se dívka do studenta zamiluje a čeká s ním i dítě. Student sice získal dobrou práci, ale je vydírán pasákem,

takže vzniká začarovaný milenecký trojúhelník. Fotbalový zápas mezi Irskem a Rumunskem, kterým hra končí, vzbudí ve všech třech patriotické pocity k zemi, do které se nechtějí v žádném případě vrátit: jsou přeci na Západě tak šťastní!

Hra byla v roce 2006 uvedena na mezinárodním divadelním festivalu Biennale nových evropských her ve Wiesbadenu.

STOP THE TEMPO!

z rumunštiny přeložila Jitka Lukešová

1 m, 2 ž

Autorka, která je divadelní režisérkou, říká o svém textu: „*Mým záměrem bylo promluvit o realitě kolem nás, o životě méjí generace a o letech 2003-2004 v Rumunsku.*“

Příběh vypráví o třech mladých lidech, kteří se náhodně setkají v disco klubu Space (vesmír / místo / prostor). Marii je 27 let a má tři zaměstnání. Chybí jí ale pevný vztah a nevede žádný sexuální život. Rozhodla se, že to zkusí se svým gynekologem. Paula je bývalá reklamní textařka. Výpověď dala, když jí začalo štvát prodávání mateřství v přihlouplých reklamách. Je lesbička a její přítelkyně zrovna utekla s nějakým mužem do Velké Británie. Rolando se živí jako DJ, ovšem jeho styl úplně neodpovídá současným požadavkům, takže aby uspěl, musí na sobě dost zapracovat. Krátce po seznámení se všichni tři rozhodnou opustit klub a uspořádat si sexuální orgie. Ačkoli jsou si všichni vědomi, že jejich chování je spíš k smíchu, ze všech sil se snaží cítit k sobě něco opravdového. Jedinou skutečně opravdovou zkušeností je pouze automobilová nehoda.

Žádný z trojice přesně neví proč, ale všichni mají chuť se znova setkat. Setkání se realizuje v tomtéž klubu. Rolando ztratí sluch. Slyší pouze svůj dech, který má jiný rytmus než dech těch druhých. Najednou mu všichni ti „cool“ lidé okolo připadají neskutečně cizí. Obě dívky sdílejí jeho pocit a společně dojdou k tomu, že veškerá hraná pohoda a stylovost by se vytratila hned, jakmile by se v klubu zhaslo a hudba ztichla. A Paula to skutečně udělá – vyhodí pojistky. Tma vyvolá v klubu paniku, ale zároveň do Space vnese tmu, ticho a klid. Od tohoto okamžiku se „odpojování“ stane nejdůležitější činností této trojice. Jejich cílem jsou kluby, supermarkety, divadla, mcdonaldy, nákupní centra apod. Jejich snem je „odpojit“ také televizi a provést totéž s celým Rumunskem.

Text končí Mariiným monologem, ve kterém vypráví publiku, co se stalo, když se přátelé jedné noci snažili „odpojit“ obrovský koncert slavného DJe ze Západu. Paula a Rolando této noci zmizí (nebo zemřou?), když je při jejich konání přistihne policie. Právě teď je Maria v baru (nebo v supermarketu, nebo třeba v divadle) a svůj příběh vypráví těm, kteří jsou ochotni jí naslouchat. Věrně čeká a těší se, že znovu uvidí své přátele (a milence), protože jsou zde stále nesplněné sny a plány, které spolu vymysleli a které by také spolu měli provést.

Hra byla napsána přímo na tělo hercům, se kterými autorka již dříve spolupracovala, a protagonisté nesou jejich jména. Ve hře se cituje národní hymna, básně mladého rumunského autora Mariuse Ianuse, který byl neprávem obviněn z urážení Rumunska ve své knize *Manifest anarchisty* a používají se zde skutečné občanské průkazy herců.

Veronica Ion (*1982, Rumunsko)

Přednáší na Divadelní fakultě Národní univerzity dramatu a kinematografie v Bukurešti. Napsala mj. hry Budujeme budoucnost, Doušek hříchu, kousek hudby a Prorok Jimmy. Vedle her byla oceněna i její práce v divadle a publikovaná poezie. Její hry kombinují ženskou, někdy až tak trochu feministickou senzitivitu s energickým a přitom citlivým chápáním lidské rovnováhy.

VITAMÍNY (VITAMINE)

z rumunštiny přeložil Antonín Vyhliďal

2 m, 3 ž

Bro je obyčejný mladík, který pracuje v McDonaldu. Žije s rodiči a sestrou. Vede slušný život, a to až do okamžiku, kdy v práci, za bednou s barevnými balonky, najde schovanou patnáctiletou hluchoněmou dívku. Zamiluje se do ní, vezme ji k sobě domů a několik dní ji zde ukrývá. Jeho rodiče ale dívku najdou a policie si ji odveze. Bro uteče z domu a rodiče se krutě pohádají, takže se z rodiny definitivně vytratí veškerá pohoda. Andrea, Broova mladší sestra, se vzdá své tenisové kariéry, matka začne podvádět otce a otec matku. Ani Bro na tom není dobře, dívka, kterou zoufale miluje, ho opustí a odjíždí do Ameriky věnovat se problematice hladomoru. Po tom všem je Bro nakonec zabit a nalezen ve vlastním domě nacpaný do jakési krabice. Prostřednictvím snů a různých znamení se snaží navázat kontakt se členy své rodiny, ale neúspěšně. Všichni jeho nejbližší jdou dál svou cestou a snaží se zapomenout na všechno zlé, co je potkalo, včetně jejich syna.

Bogdan Georgescu (*1985 v Brašově, Rumunsko)

Získal řadu ocenění, včetně první ceny v rumunské dramatické soutěži Tinere Condeie. Jeho hry se vyznačují realismem, přecházejícím do hlubokých a složitých metafor. Mají obvykle jen několik postav s více či méně symbolickými rysy. Zajímají ho hlavně studie osudu jedince, nejen v rumunském prostředí, v konfrontaci s velkými hodnotami lidskosti a existence.

ZNÁSILNĚNÍ (VIOLUL)

z rumunštiny přeložila Elisabeta Kučerová

1 m, 1 ž

Krátká anekdotická hříčka o odcizení v dnešním světě.

Dva třicetiletí přátelé, On a Ona, se navečer procházejí v newyorském Central parku. Rozehrávají mezi sebou hru na násilníka a oběť znásilnění. Zatímco On provokuje jen slovy, Ona slova naplňuje činy – svléká se, což Ho vlastně zastrahuje. Pak se i On přidává k „násilnění“ a chce po Ní, aby ho zabila. Ona se však obléká a mizí v záři amerického velkoměsta.

Lia Bugnar (Rumunsko)

OASE PENTRU OTTO (KOSTI PRO OTA)

z rumunštiny přeložila Elisabeta Kučerová

2 ž

Dvě prostitutky stopují auta na dálnici. První je tu poprvé, druhá je ostřílená profesionálka, která těžce nese novou konkurenci. Navíc nová dívka je poněkud z jiného světa – tvrdí, že bere 500 dolarů od jednoho zákazníka, zatímco druhá je ráda, když vidí padesátidolarovku. První žena je nečekaně přátelská, ovšem její udivující logika zavání blázcem. Pouze ale do toho okamžiku, než prozradí svůj důvod, proč stopuje u silnice. Potřebuje si vydělat 500 dolarů na letenku do Austrálie, kde má dokončit konkurz v operním zpěvu. Rozhodla se, že je lépe dělat chvíli prostitutku, než celý zbytek života litovat, že propásla svoji šanci. Mezi oběma ženami je zásadní rozdíl – zatímco zpěvačka bojuje s osudem a věří, že všechno se v dobré obrátí, a všem sama nabízí pomoc, druhá všechno vzdala, a když ji ostatní šidí, oplácí stejně. Konečně zastaví jedno auto a klient zaplatí začínající prostitutce skutečně 500 dolarů. Ta se ale bojí, že by je později mohl chtít zpátky, a tak peníze na chvíli svěří první ženě. Ta v životě neviděla takovou sumu, chvíli váhá a odchází. První žena se vrací, hledá svoji kolegyni a své peníze. Vtom se ale skutečná prostitutka znovu objeví. Pochopila totiž, že ne vždy je zákon džungle to, co přináší největší zisk.

A další...

Paula Vogel (USA)

JAK JSEM SE UČILA ŘÍDIT (HOW I LEARNED TO DRIVE)

z angličtiny přeložila Lenka Kapsová

3 m, 3 ž

Hlavní hrdinka Li'l Bit, vypráví svůj příběh „pedofilie z pohledu Lolity“: Autorka zkoumá tragédii svých hrdinů a ozvláštňuje ji patosem, jehož nositelem je „řecký“ chór vedlejších postav a humorem, nad nímž ovšem zatrne – jeho původcem a průvodcem je totiž dětská nevědomost. „Přítomným časem“ hry je okamžik iniciace hrdinky, jímž je v Americe tradičně příprava na získání řidičského průkazu. Li'l Bit učí řídit její skvělý strýček a zažívají přítom spolu spoustu legrace. Pouze připravenému divákovi přijde vzájemná koketerie učitele a rozpustilé žačky poněkud podezřelá. Teprve následující scény ozřejmí počátek, ale i tragický konec vztahu obou na pohled příjemných lidí: strýček Peck svou neteř zneužil už před několika lety a dívka si teprve postupně bude uvědomovat psychické následky, které to pro ni znamená. Ještě hůře končí samotný Peck, jehož sexuální úchylka – tragicky se vyhrocující v nikdy nenaplněné lásce k mladičké neteři – nakonec vyřadí ze společnosti a docela ho zničí.

Hra má rysy příběhu napsaného z psychoterapeutických pohnutek (ač byl záměr autorky údajně výlučně umělecký) a svým objektivizujícím katarzním vyústěním může sloužit i k terapii jiných životních úrazů a vin, ke kultivaci umění „řídít“ sama sebe.

Hra byla oceněna Pulitzerovou cenou za drama za rok 1997.

David Greig (Velká Británie)

LABUTÍ PÍSEŇ (SWANSONG)

z angličtiny přeložil Marek Horoščák

rozhlasová hra

3 m, 1 ž

Labutí píseň je jednou z několika rozhlasových her, které známý skotský dramatik napsal pro BBC. Greig v ní vychází ze oblíbeného mýtu o Ledě a labuti a transformuje jej do podoby fantaskního postmoderního příběhu. Hlavní hrdinka hry Lydia se jednoho večera vydává k jezírku v jednom z edinburských parků, aby spáchala sebevraždu. Osudové setkání s labutí, respektive s labuťákem, jedním z tvorů, kteří žijí u jezírka, ji však od jejích úmyslů odvrátí. Labuťák je trochu zvláštní – nejen že mluví, ale taky kouří a pije alkohol. A než by nechal Lydii jen tak skoncovat se životem, radši ji přemluví, aby si zašli pořádně užít do města – zabít se člověk přece může vždycky, ale nesmí předtím zapomenout na svoji labutí píseň. Vydávají se tedy na tah po edinburských barech, během něhož Lydia postupně zjistí, že jí přece jenom na životě ještě trochu záleží a labuťák se do Lydie – jaké překvapení – zamiluje. Po mnoha peripetích pak spolu odjíždějí nočním vlakem do Londýna a cestou spolu zažijí i to, co kdysi Leda a její labuťák.

Autor si ve hře chytře pohrává s různými motivy a odkazy a přitom se mu daří vystavět svižný surreální příběh, který je vtipný a mrazivý zároveň.

Elena Poniatowska (Mexiko)

DRAHÝ DIEGO

dramatizace Zdenka Procházková-Hartmann

ze španělštiny přeložila Anna Tkáčová

1 ž (mohou hrát i dvě ženy)

Příběh ruské emigrantky, malířky Angeliny Bielove, jedné z osudových žen mexického malíře Diega Rivery. Předlohou se stala knížka Eleny Poniatowské *Drahý Diego, objímá Tě Quiela*. Hra o velké lásce, emocích a naplněném osudu, přebásněná skutečnost.

Na rozdíl od nezkrotné a umělecky úspěšné Fridy Kahlo zůstala Quiela zcela ve stínu slavného muže. Nahlížíme do nitra rozpolcené ženy, která chtěla být malířkou, ale nekritická oddanost a podřízenost Riverovi ji stála ztrátu vlastního i uměleckého sebevědomí. Angelina Beloff, ruská malířka (1879-1969), žila deset let v pařížské umělecké bohémě s Diegem Riverou, světovým mexickým malířem. Měli spolu dokonce dítě, které však Diegovi bylo na obtíž a v zásadě se mu ulevilo, když zemřelo. V roce 1921 se Rivera vrací do Mexika se slibem, že Angelině pošle peníze na cestu za ním. Pro něho je to konec jejich vztahu, pro ni věčná naděje, že Diego svůj slib splní. Píše mu plné 2 roky dopisy, plné vášně, něžnosti, touhy, smutku, bolesti, dopisy na které Rivera nereaguje, neodpovídá a které občas přicházejí zpátky. Sem tam pošle pár grošů, ale cit zmizel. Co zůstalo, jsou tyto dopisy, jejichž tichý tón se proměňuje v zoufalý výkřik neopětované lásky.

Elena Poniatowska (*1933 v Paříži), jako dítě přišla s rodiči do Mexika, studovala v USA a patří k vynikajícím spisovatelkám 20. století. Podle skutečných dopisů Angeliny vykreslila osud ženy, která v životě Diega Rivery hrála podstatnou roli a cele se mu obětovala. Svou knížku nazvala *Drahý Diego*. Angelina se ve svých 78 letech z novin dozví, že Diego zemřel. Najde své dopisy, které si schovávala a začne vzpomínat na dobu, kdy s ním v Paříži žila. Je to pohled staré ženy na její vlastní mládí.

Tento monolog se může hrát také jako dialog s vlastním já, o čtyřicet let mladším.

Premiéru dramatisace uvedla Lyra Pragensis 29. dubna 2006 v Divadle Inspirace.

Miro Gavran (Chorvatsko)

HOTEL BABYLON (HOTEL BABILON)

z chorvatštiny přeložila Blanka Kučerová

1 ž

komediální monodrama

Mladá žena, která se na léto ubytuje v jednom přímořském hotýlku je svedena a vzápětí opuštěna místním proutníkem, hotelovým recepčním. V záchvatu žárlivosti a vzteku na něj dvakrát vystřelí, ale našťěstí mine. Příběh se odehrává u soudu, kde jsou na lavici svědků pozváni všichni hoteloví hosté, kteří tuto scénu viděli. Jsou z různých zemí, různých povolání, ženy i muži.

Monodrama je vyjímečnou příležitostí pro jednu nadanou herečku schopnou bleskurychle měnit postavy. Hra, kterou autor napsal pro svoji ženu, je velice oblíbená u chorvatského a slovinského publika a získala několik ocenění na divadelních festivalech.

HRY, KTERÉ JE PO DOHODĚ MOŽNO ZÍSKAT JEN ZA TANTIÉMY

Zahraniční tituly, u nichž je možno získat provozovací práva pouze za tantiémy (%).

Autor	Titul	Smlouva do:	%
Edward Albee	Kdo se bojí Virginie Woolfové	24.1.2008	6
Ingvar Ambjørnsen	Elling a Kjell	23.5.2008	6
Alan Ayckbourn	Něco v ní je	16.2.2010	6
Alan Bennett	Kafkovo brko	9.9.2009	9
Marina Carr(ová)	Maja	30.6.2008	6
Martin Crimp	Story	7.10.2008	9
Christopher Dyer	Dobry muž s řehačkou	14.3.2008	8
Ben Elton	Popcorn	22.12.2008	8
Eve Ensler(ová)	Monology vagíny	26.9.2008	7
Lucille Fletcher(ová)	Promiňte, omyl!	5.9.2008	6
Dario Fo	Otevřené manželství	26.7.2008	7
Michael Frayn	Bez roucha	31.12.2010	9
Michael Frayn	Kodaň	8.5.2010	9
David Greig	Kosmonautova zpráva ženě...	23.5.2008	6
John Hale	Lorna a Ted	24.1.2009	6
Robin Hawdon	Úžasná svatba	10.6.2010	9
Caryl Churchill(ová)	Prvotřídní ženy (Top Girls)	20.2.2008	6
Juha Jokela	Mobile Horror	13.5.2008	9
Fritz Kater	čas milovat čas umírat	9.7.2009	6
Nikolaj Koljada	Slepice	10.10.2007	6
Neil LaBute	Bash (Úderný mejdan)	2.3.2009	8
Neil LaBute	Tvar věcí	24.9.2007	7
Neil LaBute	Trůn milosrdenství	8.4.2008	7
Martin McDonagh	Lebka z Connemary	30.6.2009	7
Martin McDonagh	Mrzák inishmaanský	29.3.2008	7
Martin McDonagh	Pan Polštář	29.3.2008	7
Martin McDonagh	Poručík z Inishmoru	31.7.2008	7
Clare McIntyre(ová)	Růžové šampaňské	4.1.2009	6
Heiner Müller	Kvartet	25.10.2008	6
M. von Mayenburg	Eldorado	29.7.2009	6
Felix Mitterer	V jámě lvové	27.2.2011	9
Felix Mitterer	Účtování v domě božím	1.12.2010	8
William Nicholson	Na ústupu	26.5.2009	6
Mark Ravenhill	Polaroidy	5.11.2007	6
Mark Ravenhill	Sleeping Around	1.11.2008	6
Mayo Simon	Návod na přežití	30.6.2009	6
Larry Shue	Cizinec	25.1.2008	6
Sam Shepard	Nebožtík Henry Moss	27.5.2009	7
Rafael Spregelburd	Panika	25.11.2008	7
Tom Stoppard	Arkádie	28.4.2009	9
Tom Stoppard	Rosenkrantz a Guildenstern jsou mrtvi	6.12.2007	9
Tom Stoppard	Rock´n´roll	2.3.2011	8
Tom Stoppard	To pravé	8.2.2009	8

Muzikály

Radek Balaš (libreto), **Ondřej Brousek** (hudba)

KNIHA DŽUNGLE

původní muzikálová adaptace podle světoznámé knihy povídek Rudyarda Kiplinga

18 m, 7 ž

Komické scénky, zábavná hudba, akrobatické a taneční výstupy – to vše najdete v původní muzikálové adaptaci světoznámé knihy povídek Rudyarda Kiplinga, speciálně vytvořené pro plzeňské Divadlo J.K. Tyla. Její autoři, skladatel Ondřej Brousek a libretista a zároveň režisér a choreograf Radek Balaš, přinášejí na scénu dobrodružný příběh chlapce, který vyrostl mezi zvířaty v indické džungli a naučil se znát jejich zákony. Příběh je zároveň výstižným podobenstvím o vztahu člověka a světa. Hudba Ondřeje Brouška vychází z té nejlepší klasické muzikálové tradice, ale její zvuk se v některých okamžicích odvážně rozběhne až k nejsoučasnějším stylům hip-hopu nebo street dance music. Indická džungle se svými tvrdými přírodními zákony až nečekaně podobá současné džungli lidské civilizace a náš příběh je příběhem lidského rodu, který je již od počátku dějin natažený jako tětíva luku mezi přírodou a civilizací. A zatímco „dospělé“ publikum by mělo „číst“ naši Knihu džungle jako dramatické podobenství o hledání kořenů lidského rodu, „dětské“ publikum by měla zaujmout dobrodružnost příběhu a komediální muzikálové výstupy, stejně jako řada známých postav, např. medvěd Bálú, panter Baghíra, tygr Šér Chán či vlčice Rakšásí.

Premiéru muzikálu uvedlo plzeňské Divadlo J.K. Tyla 21. dubna 2007 v Komorním divadle.

Christopher Durang (libreto a texty písní), **Peter Melnick** (hudba) (USA)

A DRIFT IN MACAO (MACAO / ZTRACENÍ V MACAU)

3 m, 2 ž, sbor

Libreto zbrusu nového amerického muzikálu od světoznámého dramatika Christophera Duranga je parodií na film noir, populární filmový žánr, který bude navždy spojován s hvězdami jako jsou Humphrey Boggart, Rita Hayworthová, či Carry Grant a Ingrid Bergmanová, o nichž se v textu výslovně mluví.

Text kromě zábavně czizujících odkazů na filmové a divadelní konvence a nejznámější dobové události oplývá i čistým takřka filozofickým humorem, mimořádný vtíp je vlastní i textům písní.

V úvodní scéně se hrdinka Lureena ocitá zcela bezmocná uprostřed pouličního ruchu v Macau roku 1952. Na sobě má večerní róbu a neznámému Rickovi Shawovi zpívá o tom, že ji opustil muž jménem Billy, je zcela bez prostředků a musí okamžitě sehnat práci jako zpěvačka v nočním klubu. Ukáže se, že neznámý Rick Shaw náhodou zrovna jeden klub v Macau vlastní. Momentálně však hledá muže jménem McGuffin. Lureena následuje Ricka a na jevišti se objeví asi 45-letý muž jménem Mitch – i on je v Macau cizincem, i on potřebuje práci. Zpívá o svém stesku po USA. I on míří do Rickova klubu, kde narazí na Asiata jménem Tempura, který jeho jednání komentuje písní o hrubých Američanech a jejich nevybíravém jídelníčku. Vzápětí se Mitch seznámí s Corinnou, osudovou ženou, která je v klubu angažována jako zpěvačka. Odmítá však návštěvu její šatny – i on totiž hledá McGuffina. Corinna ho varuje, aby před Rickem o McGuffinovi nemluvil. A s Tempurou zpívá píseň o McGuffinovi, postrachu Macaa, opravdovém sadistovi, a přizvukuje jim chór v trenčkotech.

Dorazí Rick Shaw s Lureenou a seznamuje Tempuru s úmyslem nahradit Corinnu jako klubovou zpěvačku Lureenou. Brzy se dohodnou na podmínkách. V šatně však dojde ke konfliktu obou umělkyní. Ale je čas jít na scénu. Lureenu doprovází Tempura (v klubu zřejmě děvče pro všechno) na klavír a ona zázračně zaimprovizuje píseň *Měsíc nad Macaem*, když tu na jeviště vtrhne Corinna, aby ji znemožnila správným provedením písně. Dojde ke rvačce, kterou musí řešit Rick. Mitch pozve Lureenu na steak a mezi oběma to zajiskří. Nic z toho však nebude: žij

v roce 1952, kdy na sex nesmí dojít nikdy první večer!

Ráno se Mitch navzdory varování dotazuje Ricka na McGuffina. Vydírá ho tím, že ví, že obchoduje s kradenými diamanty. Mitch zpívá o tom, jak McGuffina poznal – byl najat jako detektiv, aby pátral po zmizelé McGuffinově milence Jane (tu v této hře ve hře zpívá a představuje Corinna). Sám se však do Jane zamiloval, oba spolu uprchli. McGuffin je však našel a Jane zastřelil a zařídil, aby podezření padlo na Mitche. Mitch chce její smrt pomstít a očistit své jméno. Corinna si jde pro dávku opia, zatímco Lureena s Mitchem pokračují v hovoru o psychóze, existencialismu a zeitgeistu. Vyruší je však znovu Corinna, které opium došlo. Připojí se k jejich filozofování, které ovšem Tempura sarkasticky komentuje z hlediska buddhismu. Pak doručí Lureeně telegram s nabídkou práce v Bangkoku. Mitch jí doporučuje, aby ji přijala, což Lureenu roztrpčí. Další zprávou, kterou Tempura přináší, tentokrát Mitchovi, je návrh schůzky od padoucha McGuffina osobně.

Lureena dává Rickovi výpověď a vyzpívá se ze svého znechucení muži, k čemuž ji zřejmě inspirovala Mitchova lhostejnost. Rick, dotčený, že on ještě svou píseň neměl, zpívá o tom, že mu autoři nechtějí dopřát píseň.

Loreena a Corrina si navzájem stěžují na svůj pech v lásce, nakonec Corrina prozradí Loreeně, že v docích se schyluje k fatálnímu setkání Mitche s McGuffinem.

Atmosféra doků. V mlze se objevují postavy všech aktérů – v trenčkotech a kloboucích nejsou příliš k rozeznání: Mitch střílí na McGuffina, Rick prohlásí, že je agent FBI a žádá dámy, aby také střílely, McGuffin (je to Tempura, což diváci zatím sotva tuší) postřelí Mitche, ale jinak všichni střílejí a nikdo se v mlze pořádně netrefí. Proto se rozhodnou přejít na pěštní souboj. McGuffin proti všem, když je však přemožen, zjistí se, že je to Tempura. „Mýlíte se,“ praví Tempura, to on je McGuffin se zázračnou schopností tělesné proměny. Ve skutečnosti je Ir, ale umí měnit i barvu pleti. – A umí také zázračně zmizet, což ohromeným přítomným předvede. Nic však není ztraceno, Rick jako agent FBI s sebou všude nosí magnetofon a nahrává vše, co se šustne. Natočil tedy i McGuffinovo doznání, a tak se Mitchovi dostane alespoň satisfakce a on se může vrátit domů do Států, po kterých tak teskní.

Lureena odjíždí do Bangkoku a nabízí Corrině, ať jede s ní. Chce jí pomoci zbavit se závislosti na drogách. Všichni se rozcházejí.

Ticky Ticky Tocky Club v Bangkoku: Lureena a Corrina zpívají a tančí své dueto, když se objeví Mitch. Přízná, že mu Lureena chyběla a pozve ji i s Corrinou do New Yorku, kde se stal náhodou manažerem nočního klubu.

A jsme v New Yorku, Lureena a Corrina zpívají a tančí tutéž píseň, v hledišti se objeví Rick, který se jako agent FBI ptá každého, jestli je nebo někdy byl členem Komunistické strany.... A k duetu zpěvaček se připojí třetí – asijská tanečnice jménem Billie Holliday Wongová, což je jen další z proměn McGuffina-Tempury. Jelikož Corrina přešla z drog na prášky, Rick jí nabídne sňatek, manželství plánují i Lureena a Mitch. A i kdyby Wongová byla McGuffin, filozofují oba muži, její nohy nejsou k zahození.

V agentuře je k dispozici libreto a CD nahrávka.

Eric Gadd, Alexander Mörk-Eidem (Švédsko)

DJUNGELBOKEN (KNIHA DŽUNGLÍ)

příběhy o Mauglím, dramatizace knihy Rudyarda Kiplinga

9 m, 3 ž, sbor

Svižné, inteligentní, poučné a vtipné. Divadelní verze poměrně věrně sleduje hlavní zápletku Kiplingovy knihy: zvířata v džungli naleznou malé lidské mládě, jehož se pod patronací medvěda Bálúa a levharta Baghíry ujme rodina vůdce vlčí smečky Akély, človíček „žábáček“ Mauglí se ve zvířecí říši úspěšně adaptuje, takže si na něj nepřijde ani tygr Šér Chán, který si ho dlouho nárokuje jako svou kořist, ale nakonec – navzdory nepříliš povzbudivým prvním kontaktům s ostatními příslušníky svého druhu – se vrací mezi lidi.

Děj hry je posunutý do přítomnosti, nejde však o lacinou aktualizaci za každou cenu, ale o citlivé přiblížení dnešnímu (dětskému i dospělému) divákovi, který díky tomu dění na jevišti vnímá bez jakýchkoli předsudků a zábran. K živosti a svižnosti dramatizace přispívá také odlehčující humor. Například šakal Tabákí obhazuje svůj nedůstojný způsob života (dojídá, co ostatní nechají) ekologickými ohledy a zdůrazňuje, že se musí stravovat tak, aby mu nestoupla hladina cukru v krvi, opice, žijící v „banánové republice“, používají internet a jiné moderní prostředky, supům, vystupujícím v roli reportérů, se od interviewovaných osob dostává odmítavé odpovědi „no comment“ a sám Mauglí si občas láme hlavu otázkou své identity: je člověk, vlk, nebo žába. Nechybí ani jazyková komika: zvířata se vyjadřují velmi neformálně a nevyhýbají se ani expresivním a slangovým výrazům.

Navzdory tomu, že je převážně veselo (k tomu přispívají i písničky, které hře dodávají muzikálový charakter), ovšem zaznívají i vážnější tóny, a to jak ve vzájemné komunikaci mezi jednotlivými „zájmovými“ skupinami zvířat (Šér Chán: „*Copak nemá pravdu vždy ten silnější?*“), tak v jejich kontaktech s člověkem, ohrožujícím život v džungli svými zbraněmi a jinými technickými vymoženostmi (na Mauglího repliku: „*Jsmo jedné krve, ty a já*“ reaguje posádka přelétávajícího vrtulníku slovy: „*Identifikuj se, hajzle!*“; vlci na své shromáždění přijdou s transparenty, na nichž jsou hesla typu: „*Lidi z džungle ven!*“ či „*Dobrý člověk – mrtvý člověk*“).

V agentuře je k dispozici švédský text, německý překlad a CD nahrávka. Překlad rádi zprostředkujeme.

Nepřeložené texty

Anglicky psaná dramatika

Roy Williams (Velká Británie)

GIFT (DAR)

1 m, 3 ž

Hra ze současnosti o deseti aktech – odehrává se na Jamaice. Protagonisté jsou dvě nevlastní sestry Heather a Bernice, dcera Heather Janet a přítel Bernice Clarkey. První akt se odehrává na hřbitově v době, kdy je Heather a Bernice patnáct let a Heather odjíždí se svou matkou za otcem a lepším životem do Anglie. Další scény se odehrávají v době, kdy je oběma hlavním protagonistkám kolem čtyřicítky a Heather se vrací na Jamaiku se svou dcerou Janet pohřbit svého syna.

Také druhá scéna se odehrává na stejném hřbitově, ale v současnosti. Na hřbitově hovoří Heather se svou dcerou Janet těsně po pohřbu svého syna. Další scény se odehrávají v domě Bernice. Při svižných dialogích obě ženy hodnotí a srovnávají své životy. Mezi oběma je dávná řevnivost, obě jsou zcela jiné. Heather je racionální, vzdělaná a o Bernice si myslí, že svůj život marní. Tvrdě pracovala, aby se stala doktorkou, ovšem stále v sobě nosí bolest z dětství, kdy svého otce, který emigroval, když byla ještě malé děcko, poprvé viděla až v patnácti. Bernice cítí pocit méněcennosti, protože ona musela zůstat na Jamaice, zatímco její nevlastní sestra Heather měla lepší šance. Tvrdí o sobě, že má spirituální nadání, baví ji lidi šokovat a své zklamání zakrývá až příliš veselou náturou. Nicméně má dobré srdce a stejně jako všichni touží po štěstí a lásce. Clarkey je přítel z dětství, který se o Bernice dlouho uchází, ona ho však odmítá, neb si myslí, že by spolu nemohli žít. Janet má problémy jak se svojí matkou, která ji neustále kritizuje a vyzdvihuje svého mrtvého syna, tak se svým bratrem, ke kterému nikdy nenašla cestu. Heather je zoufalá ze smrti svého milovaného syna a přes svůj odpor ke spiritualistickým výstupům Bernice ji nakonec poprosí, aby jí umožnila naposledy promluvit se synem. Mezitím však Janet, která tráví čas na hřbitově a vylévá své srdce nad hrobem bratra, zakusí pocit, že je s ním ve spojení. Tyto spiritualistické scény jsou jakýmsi přiblížením kultury Jamaiky, která jako jiné kultury mají své historky o duchařství a strašidlech a hře dodávají tajemnost.

Během dalších událostí vychází najevo více o citech a řevnivosti mezi Heather a Bernice, které obě toužily po tom, co měla druhá. Nakonec se však vášně uklidňují, obě nevlastní sestry se svým způsobem smiřují a navzájem přijímají a obě otvírají novou a snad lepší kapitolu života.

Celá hra je pojednáním o citech dvou zralých žen, které vyrůstaly ve složité situaci v době emigrace Afroameričanů žijících na Jamaice. Obě utrpěly ztráty, obě se cítí minulostí ošizeny a obě se snaží se vyrovnat s vlastní bolestí a touhami. Hra také poukazuje na problémy ekonomické emigrace z Jamaiky, která rozdělovala rodiny a často nespĺnila jejich očekávání. Námětem je dále problematický vztah mezi matkou a dcerou, přílišná až slepá láska matky k synovi, řevnivost mezi dvěma ženami a přátelství mezi mužem a ženou, které může přerůst v úctu a lásku.

Hra je psána v silném dialektu „West Indians“ obyvatel Jamaiky, který je podstatný pro britské publikum, ovšem pro českého diváka význam patrně nemá.

Roy Williams (Velká Británie)

SING YER HEART OUT FOR THE LADS (VYZPÍVEJ SI SRDCE)

12 m, 2 ž

Drama ze současnosti o dvou dějstvích. Děj se odehrává v typicky britské hospodě v jihozápadním Londýně během přímého přenosu fotbalového utkání mezi Británií a Německem. Ve hře je větší počet protagonistů, nicméně do popředí vystupují zejména majitelka hospody Gina a její syn Glen a dvojice bratrů, „černí“ Mark a Barry a „bílí“ policisté Lee a Lawrie.

Děj hry se zpočátku vyvíjí poklidně. Ke sledování utkání se postupně schází skupina fanoušků, kteří probírají záležitosti týkající se fotbalu i osobní. V souvislosti s fotbalem se však do děje vkrádá vlastenectví a od něj je již krůček k problémům soužití společnosti v mnohonárodnostní Británii a k otázkám a problémům rasismu. Autor chytře rozehrává slovní přestřelky nabitě napětím, které sice zatím nepropuká, nicméně je na spadnutí. Skupinka se snaží být tolerantní a jednotlivé postavy mají různý náhled na danou tematiku, nicméně ve vypjatých okamžicích se na povrch dostává jakési dané spojenectví mezi „černými a bílými“.

Stěžejní role autor rozdělil mezi přátele „černého“ Marka, bývalého příslušníka britské armády, který celý život usiluje o to, aby jej společnost přijala a dala mu normální šanci, a „bílého“ Leea, policistu, jenž byl bezdůvodně pobodán Afroameričanem při výkonu služby a snaží se od té doby v sobě překonat a potlačit nenávistné pocity proti všem zástupcům této národnosti. Přes své problémy je však jasné, že jsou oba muži schopni své předsudky překonat. Katalyzátory hry jsou pak Lawrie, bratr Leea, který se netají svou záští ke všem cizincům a má násilnické sklony, a Alan, který se snaží být spravedlivý a moudrý a prokládá hru svými delšími monology na téma soužití „bílých a černých“, nicméně netají se tím, že takové soužití není ani možné ani správné.

V druhé části se hra rychle vyhocuje a přes několik napjatých okamžiků, např. výstup patnáctiletého Glena, který se snaží začlenit do afroamerické komunity nedalekého bytového komplexu, ale vrací se zbitý a okradený svými „kamarády“, a následující reakce a hádka mezi jinak tolerantní matkou Glena a matkou jednoho z chlapců, se dostává do dramatického závěru, kdy je hospoda obležena srocením mladých z nedalekého bytového komplexu. Přes zpočátku úspěšnou snahu Leea a Marka se situace přiostrňuje a celá místnost vře vášněmi a napětím. V závěrečné překvapivé scéně Glen, zmítán pocity zahanbení a nenávisti a veden jakýmsi nezvládnutelným popudem, ubodá na toaletě Marka.

Absurdní a nečekané zakončení silně podtrhává námět celé hry. Na pozadí zdánlivě přátelského setkání známých autor proti sobě staví dva tábory britské společnosti: „bílé Brity“, kteří i přes snahu nejsou zcela schopni tolerance a „černé přistěhovalce“, kteří v sobě nedokáží potlačit pocity nenávisti a opovržení a jakýsi historický podložený pocit, že jim společnost něco dluží. Divák tak získá náhled do rozporuplné společnosti současné Británie zmítané problémy soužití různých národností a kultur, rasismem a obráceným rasismem. Postoje a názory protagonistů jsou ovlivněny také jejich vzájemnými vztahy a přátelstvím a autor se snaží celkový

problém nesoudit, ale představit jak obecně a z historického hlediska, tak z pohledu síly přátelství (Lee a Mark), lásky matky k synovi (Gina a Glen) a problémů mladých.

Hra má svižné dialogy a nechybí v ní ani humorné scény. Nicméně je především strhujícím a svým závěrem silně rozrušujícím zážitkem. Díky námětu a odvážným názorům by hra mohla být zajímavá i pro české publikum. Ve hře je používáno nářečí jihozápadního Londýna, nicméně pro obsah hry a jednání postav není rozhodující.

Shelagh Stephenson(ová) (Velká Británie)

FIVE KINDS OF SILENCE (PĚT DRUHŮ MLČENÍ)

4 m, 5 ž

Drama ze současnosti o jednom dějství. Protagonisté jsou Billy, jeho manželka Mary, jejich dvě dcery Janet a Suzan, detektiv, dva právníci a dva psychiatři.

Děj začíná téměř absurdní scénou, ve které obě dcery a jejich matka stojí nad mrtvým tělem Billyho, kterého právě zastřelily. Po krátkém rozhovoru a několika monolozích již mrtvého Billyho volají policii. Během děje, který se odvíjí v rychle se střídajících scénách s jedním nebo několika členy rodiny hovořícími střídavě s právníkem nebo psychiatrem, pomalu vychází najevo krutá pravda o událostech předcházejících vraždě Billyho. Scény se odehrávají v psychiatrické léčebně, ve vazbě a v domě rodiny.

Billy, otec rodiny, má za sebou kruté dětství, byl týrán svou matkou a vyrůstal bez otce. Své dětství nedokázal překonat a vyrostl v osobu násilnickou, trpící epileptickými záchvaty. Stává se z něj pedantický a psychicky nemocný tyran, který bije svou ženu i dcery a obě své dcery také od dětství pohlavně zneužívá. Mary měla také ošklivé dětství, vyrůstala bez matky s otcem, který pil. Na rozdíl od Billyho z ní však vyrostla „oběť“, která pasivně přijímá utrpení a ani kvůli svým dětem není schopná nic udělat. Stejně jako matka nejsou ani dcery schopny normálně reagovat, stahují se do sebe a hledají vzájemnou útěchu, odhodlané své břímě nést bez jakéhokoliv zásahu společnosti. Jejich duševní i fyzické utrpení vychází postupně najevo v rozhovorech a dialozích. Divák se dozvídá o jejich počáteční touze po záchraně zvenčí, o pokusu Mary utéci i s dětmi a nezájmu jejího otce o její osud, a o konečné otupělé rezignaci a výsledné, téměř chladnokrevné vraždě otce.

Hra velmi odvážným způsobem pojednává o utrpení jedné rodiny, o nezájmu společnosti a o duševních pochodech lidí, ponechaných vypořádat se s nezvládnutelnou situací. Oba rodiče mají za sebou kruté dětství, oba jako děti strádali jak fyzicky, tak psychicky, nicméně z jednoho se stal násilník a z druhého bezmocná oběť. Jejich dcery si jsou vědomi špatnosti otcova jednání, ovšem nedokáží se mu postavit. Jejich čin není veden nenávistí, pouze jakousi rezignací a rozhodnutím situaci konečně vyřešit. V jejich činu není vášeň, vztek či zloba, pouze chladnokrevné rozhodnutí.

Jednotlivé dialogy se odehrávají na různých místech pódia, která jsou střídavě osvětlována. Kromě dialogů mezi psychiatry a právníky s dcerami a matkou je děj prokládán delšími monology otce i matky, kteří mluví o svém dětství a podávají tak přehled o formování jejich povah a postojů. Jedná se o velmi působivou hru plnou bolesti, utrpení i statečnosti.

Hra byla poprvé hrána v Londýně v roce 2000.

Shelagh Stephenson(ová) (Velká Británie)

ANCIENT LIGHTS (SVĚTLA Z MINULOSTI)

2 m, 4 ž

Komedie ze současnosti o dvou dějstvích. Hlavní protagonisté jsou Američané: slavný herec Tom, jeho přítelkyně Iona a Britové: manažerka PR Bea, její dcera Joni a její partner Tad, slavný spisovatel, a novinářka Kitty. Hra se odehrává ve starém domě v Northumberlandu ve Velké

Británii v době vánočních svátků.

Bea pozvala své přátele ze studií, Toma a Kitty, aby s její rodinou oslavili Vánoce ve venkovském domě. Tom, Kitty a Bea spolu před asi dvaceti lety studovali a bydleli a zůstali dobrými přáteli přesto, že se Tom stal velmi slavným filmovým hercem a Kitty známou novinářkou a reportérkou. Bea zůstala více při zemi a od novinářiny se dostala k PR. Návštěvu doprovází nervozita na všech stranách. Partner Bey, Tad, je přes svou úspěšnou spisovatelskou kariéru spíše introvertní a ze setkání má obavy. Bea usiluje o to, aby vše bylo perfektní a připravené. Tom je nervózní z cesty do Británie, kde neví, jak bude přijat. S ním jede jeho partnerka Iona, která pracuje na autentickém snímku o Tomovi, v jehož rámci natáčí každodenní všední život tohoto slavného herce.

Kitty přijíždí jako první, je podrážděná a výbušná. Poté, co se sejde celá společnost je atmosféra poněkud napjatá a nepřírozená, vše je umocněno všudypřítomnou kamerou Iony, která leze na nervy všem, kromě patnáctileté Joni. Následuje večer a noc, v průběhu které se protagonisté spolu různě scházejí a hovoří a vyjde najevo spousta nečekaných osobních tajemství, sdělení, tragédií a citů. Tom se přizná ke své bisexualitě, Joni si myslí, že Tom je její otec. Tad šokuje Beu prohlášením, že není Ir, ale Brit, a vše o jeho původu je falešné. Irskou totožnost si záměrně vymyslel, protože mu pomohla ke slávě a prodeji jeho knih. Kitty vyjeví své problémy s prací, kterou dělá, své znechucení nad utrpením a bídou světa, které jako špičková reportérka dříve léta natáčela, a s touhou dělat něco jiného.

Do hry je vloženo i trochu tajemna, když Tad vypráví duchařskou historku, ve které se člověk setkává se svým vlastním já, jež mu předpovídá smrt.

Hra je lehká, svižná a velmi vtipná, dialogy rychle plynou a nechybí v nich sarkasmus, černý humor, ironie i absurdno. Všichni protagonisté jsou osobití a výrazní a vzájemně se doplňují. Přesto, že se jedná o komedii, jsou součástí děje i závažná témata. Autorka předkládá a diskutuje o pracovních, citových a vztahových problémech a otázkách současné doby, přátelství, lidské identity a svědomí.

Hra byla poprvé hrána v Londýně v roce 2000.

Laura Wade (Velká Británie)

COLDER THAN HERE (TAM BUDE CHLADNĚJI)

1 m, 3 ž

Myra má rakovinu kostí a ráda by před smrtí zařídila všechno potřebné ohledně svého pohřbu. Nejvíce jí záleží na tom, kde bude místo jejího posledního odpočinku. Objíždí tedy okolní hřbitovy a hledá ten nejvhodnější. Během těchto „výletů“ mluví s dcerami o životě. Dává rodinu, jejíž členové na sebe neměli poslední dobou moc času, znovu dohromady. Když už nemá sílu jezdit, zbytek rodiny pokračuje jak v hledání, tak v povídání. Myra také pro rodinu vytvoří počítačovou prezentaci pohřbu s podrobnými instrukcemi: rakev, oblečení, květin... Nechá si domů přivést rakev a dcery ji pro ni zdobí hvězdami a oblaky. Uzavřený manžel Alec se drží poněkud stranou všech těchto příprav. Je trochu bezradný, a tak se snaží alespoň zajistit opravu domácího topení a vede svoji válku s firmami a řemeslníky.

Dojemný příběh o silné ženě se svérázným smyslem pro humor a pro rodinu.

Laura Wade (Velká Británie)

OTHER HANDS (JINÉ RUCE)

2 m, 2 ž

Hra ze současnosti o dvanácti výstupech. Děj se střídavě odehrává ve dvou bytech, v kanceláři a v restauraci. Protagonisté jsou Steve, Hayley, Lydia a Greg.

Hayley a Steve spolu žijí již osm let a jejich vztah je ve slepé uličce. Hayley pracuje jako PR

poradce pro různé firmy. Její kariéra je velmi úspěšná, je to mladá, inteligentní, bystrá a energická žena, která ví co chce. Je však také vykreslena jako žena trochu chladná a necitlivá. Steve je IT technik, který má zhoršující se problémy s bolestmi a pohyby kloubů na rukách. Jedná se o blíže nevysvětlenou chorobu srovnatelnou s revmatismem, která jej dál stále více omezuje v osobním i pracovním životě. Hayley pro něj zdánlivě nemá pochopení, jeho problémy i osoba ji irituje.

Prostřednictvím krátkých a svižných dialogů a rychlého střídání scén se postavy hry posunují jak ve svých vztazích, tak ve svých názorech. Při práci se Steve setká s Lydií, mladou opuštěnou ženou, která v nedávné době ztratila práci (jak později vyjde najevo, o práci přišla kvůli jedné z reorganizací, kterou vedla Hayley) a odcizí se Hayley. Ve stejné době se Hayley sblíží s Gregem, šéfem firmy u které dělá personální poradenství. Greg prochází typickou krizí manželství a mladá úspěšná Hayley je pro něj velmi přitažlivá. Hayley je k němu silně přitahována, nicméně hluboko pod povrchem její tvrdé, mnohdy až sarkastické, slupky je možné pocítit city a touhu o nápravu vztahu se Stevem.

Děj se vyhrcoje, když Hayley začíná trpět podobnými příznaky choroby jako Steve. Její nemoc se rychle zhoršuje a na konci hry již není schopna ani pracovat, ani o sebe řádně pečovat. V té době také zjistí, že Gregoryho city k ní byly povrchní. Vztah mezi Lydií a Stevem se upraví do láskyplného přátelství. Lydie se postupně začíná starat o Stevea i o Hayley, kteří si v závěrečné scéně konečně vysvětlí své pocity a stále trvající lásku a touhu, a budoucnost jejich vztahu zůstává otevřená.

Hra je psaná v krátkých, mnohdy přerušovaných a svižných dialozích. Hře nechybí vtip a některé scény jsou téměř absurdní, přesto z ní dýchá převážně smutek. Autorka se zabývá partnerskými problémy a vztahy mezi lidmi. Její postavy mají jak záporné, tak kladné povahové rysy. Působí ale také jako nešťastní a zmatení lidé, kteří jako všichni ostatní touží po štěstí, a ne vždy umí své přesně city vyjádřit.

Terry Johnson (Velká Británie)

DEAD FUNNY (K SMRTI VTIPNÝ)

3 m, 2 ž

Komediální hra ze současnosti o dvou dějstvích. Děj se odehrává v obývacím pokoji moderního bytu v severním Londýně. Pokoj je pěkně zařízen, je v něm televizor a video, zavěšená lidská kostra a studijní model lidského těla s vyndavacími orgány. Na stěnách jsou památné fotky vyobrazující zesnulé komedianty. Hlavní protagonisté jsou dvě manželské dvojice Eleonor a Richard a Nick a Lisa, třicátníci a šedesátiletý Brian. Richard, Nick, Lisa a Brian jsou členy společnosti Dead Funny, kterou založili fanoušci britských komiků a jejíž hlavní náplní je tyto komiky oslavovat a obdivovat. Eleonor společnost neuznává a zdá se jí hloupá a zbytečná, což dává výrazně najevo.

Hra začíná diskuzí mezi Eleonor a Richardem, ze které po chvíli jasně vyplývá, že jejich manželství není v pořádku. Oba chodí k manželské poradkyni a mají vypracovaný model, podle kterého mají postupně řešit problémy s Richardovou impotencí. Eleonor je zjevně nešťastná, podrážděná a sarkastická, nicméně stojí o záchranu vztahu a je odhodlaná problémy řešit a řídit se radou poradkyně. Richard je odtažitý, řešit se mu věci nechce a snaží se před Eleonor uhýbat a problémy ignorovat.

Do vyhrcoené situace mezi oběma zasahuje příchod Briana, který oznamuje úmrtí jednoho známého britského komediálního herce. Richard zprávu bere vážně a dává, k velké nechtivosti Eleonor, přednost organizování večíru na uctění památky herce před řešením manželské krize. Později přicházejí Nick a Lisa, jejichž syna Eleonor hlídala, rozhovor mezi čtyřmi dospělými a celé jednání končí scénou, při které překvapivě dochází k sexu mezi Lisou a Richardem.

V dalším jednání čekají všichni protagonisté, včetně Briana, na příchod hostů pozvaných na oslavu. Na povrch vyplouvají problémy skryté pod povrchem zdánlivě normálního života

zúčastněných. Dozvídáme se mimo jiné o Brianově homosexualitě, Nick sděluje, že ví, že Lisyino dítě není jeho. Celá situace postupně kulminuje až k okamžiku, kdy se Eleonor dozví o vztahu mezi Richardem a Lisou a dochází k ostrým slovním i fyzickým přestřelkám. Nakonec se vše zklidní a v obýváku zůstává celá společnost, otřesená a zmatená jak nečekaným vyústěním večera, tak vlastním chováním. Všichni se postupně rozcházejí a v závěrečné scéně spolu v bytě zůstávají nešťastná Eleonor s Brianem, oba nacházející útěchu v jejich podivně vzniklém přátelství.

I přes vážná témata a dramatičtější scény je hra velmi vtipná, plná narážek a scén spojených se sexuálními problémy, psychoterapií a partnerskými vztahy. Vše je prodchnuto typicky suchým britským humorem, zejména postava Eleonor, která svou bolest a zklamání řeší sarkastickým humorem. Jazyk nepoužívá žádné výraznější nářečí, ve hře je však větší množství narážek na jednu z britských současných forem zábavy, výstupy oblíbených komediálních herců.

Charlotte Jones (Velká Británie)

LIGHTING PLAY (BLESK)

4 m, 4 ž

Stejně jako bývá populární hra Charlotte Jones(ové) *Humble Boy* označována za „Hamleta 21. století“, je také v díle *Lighting Play* zcela zřetelná inspirace jedním ze zásadních textů světového divadla – Albeeho *Kdo se bojí Virginie Woolfové*.

Max Villiers, „tvůrce autobiografií“ slavných osobností, se náhodou setkává s těhotnou Imogen, dlouholetou přítelkyní své dcery Anny. Anna odjela před několika lety jako dobrovolnice pro mírové hnutí Izraele a Imogen je první osoba, která o ní přináší nějaké zprávy. Proto Max zve Imogen i s jejím manželem na večerní návštěvu. Té se účastní také Maxův dlouholetý přítel Eddie, bývalý kartuziánský mnich, se svou novou, excentrickou družkou Jackie. Nedobrovolnou hostitelkou se tak stává Maxova žena Harriet.

Šest neslučitelných osobností se pokouší dodržet společenská pravidla konvenční návštěvy. Je ale Halloween a na dveře stále klepou neodbytné děti. Ta zvláštní atmosféra, svažené víno a uzavřený prostor obývacího pokoje postupně otevírá řadu tajemství a ukazuje postavy a jejich vztahy v novém, nečekaném světle. Jedno tajemství však zůstává nevyřešeno až téměř do konce – na obrazovce nové, bezkonkurenční plazmové televize se Maxovi (nikdo jiný je nevidí) zjevují podivné obrazy z minulosti...

Hra ojedinělým způsobem spojuje principy moderního psychologického dramatu s nadreálnými prvky a překračuje klasickou chronologickou a kauzální stavbu příběhu. Je výjimečnou příležitostí pro představitele všech tří partnerských párů.

Peter Sinn Nachtrieb (USA)

HUNTER GATHERERS (LOVCI-SBĚRAČI)

2 m, 2 ž

I nová hvězda americké dramatiky, vítěz letošního HUMANA festivalu v Louisvillu, P.S. Nachtrieb, používá ve své hře podobného modelu jako Edward Albee v *Kdo se bojí Virginie Woolfové* – jen časy se změnily.

Pár pětatřicátníků, Richard a Pam, pořádá večeři pro druhý pár, Toma a Wendy, v upomínku na výročí společné svatby. V touze přichystat společnosti ten největší kulinářský zážitek nejlepším přátelům prolomí hned v první scéně hygienické tabu – přímo ve svém obýváku zabije Richard jehně tak, aby budoucí pečeně byla co nejčerstvější. Tímto činem (jak nevzpomenout jeho biblického významu!) nevědomky uvolní primitivní pudů nejen v sobě, ale i v ostatních členech této „super-čtyřky“, příslušnících současné generace bezdětných konzumentů, posedlých honbou za zážitky. Dávné frustrace těchto bývalých spolužáků znovu vyplynou na povrch,

podivně zmutují a nakonec způsobí - na pohled drasticky komické - tragédie.

Podváděná Pam, která se zpočátku identifikuje s poraženým jehňátkem, zažije svůj první orgasmus, když sadisticky na jeho vlastní žádost znásilní Toma (někdejší oběť Richardovy sexuální všežravosti) a přitom ho v extázi zabije. Wendy, jejímž životním cílem bylo otěhotnět s Richardem, utluče svůj idol beráncí stehenní kostí, když pochopí, že ten není schopen opustit Pam. O pytlík s jeho spermatem pak svede poslední – neúspěšný – souboj s Pam. Pam pytlík s její budoucností zničí a Wendy se chopí nože, aby zakopla o Tomovu mrtvolu a zabila se vlastní zbraní. Pam, která jediná přežije celý absurdní masakr, odchází s ranečkem nejnnutnějších potřeb do pralesa, který obklopuje byt...

Douglas Carter Beane (USA)

LITTLE DOG LAUGHED (SMÍCH PSÍČKA)

2 m, 2 ž

Hořká hra ze zákulisí amerického filmového průmyslu vypráví příběh o lásce, otevřenosti a nutnosti ústupků. Hollywoodská hvězda Mitchell Green zakrývá svou – pro fanynky nepřijatelnou – homosexualitu předstíraným vztahem se svou agentkou Diane. Jenže pak potká mladého gigola Alexe, zamiluje se do něho a začne zvažovat, že vztah veřejně přizná. Proti tomu ale samozřejmě je jednak ambiciózní Diane, jednak Alexova přítelkyně Ellen, která má navíc novinku – je těhotná. Řešení zdánlivě bezvýchodné situace vymyslí pohotová Diane – Mitchell se má oženit s Ellen a vydávat dítě za vlastní, Alex pak s oběma zůstane coby Mitchův asistent. Mitch a Ellen k Dianině spokojenosti souhlasí, do Mitche zamilovaný Alex, kterému přece jen zůstalo trochu smyslu pro důstojnost, ale celou frašku odmítá a odchází...

Richard Baer (USA)

MIXED EMOTIONS (SMÍŠENÉ POCITY)

3 m, 1 ž

Postarší Christina ztratila svého muže a rozhodla se přestěhovat k rovněž ovdovělé přítelkyni do Florencie. Protože je velmi schopná a energická, objedná si ihned stěhovací vůz. Poslední návštěvu dlouholetého přítele Hermanna, který již nějakou dobu od smrti své ženy žije sám, přijímá Christina vzdychajíc netrpělivostí. Ale konec konců – oba páry byly po desetiletí nejlepšími přáteli. Hermann Christině náhle odhalí své erotické touhy. Oblétuje ji, objímá, tančí s ní a nakonec skutečně dosáhne toho, že s ním Christina stráví noc. Hermann je přesvědčen, že ji pro sebe zcela získal. Proto nemůže uvěřit, že Christina po společné noci i nadále hodlá odjet do Florencie. Vsadí tedy celou svou přesvědčivost, ale také lásku a touhu po blízkém člověku na jednu kartu – a vítězí.

Craig Lucas (USA)

PRELUDE TO A KISS (PŘEDEHRA K POLIBKU)

9 m, 3 ž

Prelude To A Kiss má ve srovnání s většinou současných textů výjimečně rozvinutý a napínavý děj. Skrývá se v něm paralela s tím, jak vzniká a jak se vyvíjí důvěra v partnera a ve společné soužití.

Rita a Peter se seznámí v baru, kde Rita pracuje jako barmanka. Po směně ho pozve k sobě a z náhodné známosti se vyvine vážný vztah. Po dvou měsících Rita představí svého přítele typicky středostavovským rodičům, kteří nemají na mysli nic jiného než blaho rodiny a především svého dítěte, a následuje rychlá svatba.

Při hostině pořádané ve velkém stylu se mezi hosty objeví všem neznámý stařec. Políbí nevěstu, načež ho přemůže slabost, takže ho musí odvést. Ani nevěsta se necítí nejlíp. Na svatební cestě na Jamajce se Rita najednou chová jinak a nepamatuje si žádné společné zážitky. Ostatní to omlouvají tím, že „po svatbě se každá změní“.

Peter dospěje k závěru, že Rita není už Rita a že si vyměnila identitu s oním starcem. Vyhledá starého muže a zjistí, že podezření bylo oprávněné. Mezitím ale už Rita obvinila Petera z psychické nestálosti a odstěhuje se zpět k rodičům. Peterovi se však podaří získat manželčinu matku na svou stranu a zorganizují schůzku v Peterově bytě, kam přijde i starý muž. Zjistí se, že stařec není šťastný v nové roli, stýská se mu po rodině a je ochoten se vrátit do svého těla, i když ví, že velmi brzy zemře. V okamžiku, kdy si oba uvědomí, co zavinilo výměnu identit – vzájemné přání okusit na vlastní kůži osud toho druhého – vědí, jak se dostat zpět. A tak se i stane.

David Lindsay-Abaire (USA)

RABBIT HOLE (KRÁLÍČÍ NORA)

2 m, 3 ž

Rodinné drama se zabývá tím, jak se lze vyrovnat s něčím tak strašlivým jako je ztráta dítěte. Becca a Howie před osmi měsíci tragicky přišli o čtyřletého syna Dannyho – a dosud se s tím nezvládli vyrovnat. Becca o synovi odmítá mluvit, schovává jeho věci, je hrubá na svou mladší, nezodpovědnou sestru Izzy, která je těhotná, i na svou matku. Její manžel Howie sice chodí na terapie, ale manželé se navzájem odcizují. Až setkání se sedmnáctiletým Jasonem, který nešťastnou náhodou zapříčinil Dannyho smrt, zapůsobí na Beccu jako impulz k pokusu o návrat k normálnímu životu – a k Howiemu.

Hra získala Pulitzerovu cenu za rok 2006.

Německá dramatika

Dea Loher (Německo)

LAND OHNE WORTE (ZEMĚ BEZE SLOV)

1 ž

Dramatický monolog je reflexí o možnostech umění v dnešním světě: v K., městě na okraji lidstva (ale i lidskosti), zažívá malířka nepředstavitelnou válku, násilí a bídu. Není si jistá, co by ještě pro ni mohlo být uměleckým námětem. Autorka vytvořila působivý monolog, který pokládá znepokojivé a provokativní otázky, co vlastně může v dnešním světě umění představovat, ovlivňovat či zapříčinit.

Gert Heidenreich (Německo)

ENDGEIL (MEGA SKVĚLÝ)

2 m

Sedmnáctiletý Mick Stemmer se ocitne v pracovním světě svého dědečka Georga Stemmera, publicisty na volné noze. Mickovi rodiče odjeli na dovolenou. Sejdou se tak dvě osobnosti, jejichž názory nemohou být protichůdnější. Mezi dědem a vnukem vzniká dusný dialog – Georg, jenž zažil období revolty v roce 1968 a pro něhož jsou knihy a filozofie životní nutností, nemůže pochopit dítě konzumní společnosti, které vyrostlo ve světě televize a počítačových her a jež nemá o literatuře, dějinách a politice ani potuchy. Nicméně Mickovi to dobře myslí a umí pohotově a

vtipně svému dědovi oponovat – je zde mj. využita slangová mluva teenagerů. V momentě, kdy oba pochopí, že spolu budou muset strávit hodně času, začíná nejprve hravý, poté vážný a nakonec agresivní boj mezi autoritou a vzdorem. Nakonec se však oba naučí spolu vycházet.

Gert Heidenreich napsal v 80. letech hru Strafmündig (na padesát uvedení doma i v cizině) s postavou Teda, která se stala parádní rolí pro mladé herce. Postava Mika ve hře Endgeil klade na představitele vysoké nároky a zároveň dává šanci ukázat a přiblížit jejich generaci; v postavě dědečka Georga ukázal Heidenreich osmašedesátníka, který těžce nese, že revolta jeho generace je pro vnoučata již pouhou historií.

Darja Stocker(ová) (Německo)

NACHTBLIND (ŠEROSLEPOST)

2 m, 2 ž

Mladá Leyla hledá svoji vlastní cestu z tíživé reality. Zdánlivě pohodový domov je jenom líbivá fasáda – otec, lékař, se straní rodiny, matka, novinářka, dělá, že problémy nevidí. A malý bratr má svoji agresivitu stále méně pod kontrolou. Leyla potkává Moa, zdrženlivého a údajně nadaného automechanika. Když zrovna Moe nepracuje v garáži, kutí a experimentuje ve své laboratoři. Dochází ke střetu dvou světů – jiskry srší, náklonnost a chaos roste. Do Leylina života vstupuje někdo, s kým chodí po nocích sprejovat industriální budovy a dělat z nich barevné zámky, s kým si spojuje jiný život a jinou lásku. Hranice mezi něžností a násilím je ale velice tenká. Leyla těžko zvládá rány i lásku. Blízkost Moa a stále se zhoršující situace doma ji donutí k osudovému rozhodnutí – tento krok musí udělat sama.

Autorčin dramatický debut vypráví o osvobozování plném protikladů, o tom, co jsme schopni vydržet, o bolestných rozhodnutích – a o nutnosti snít.

Wolfgang Spier – Pit Fischer (Německo)

FRÜHSTÜCK BEI RIFIFI (SNÍDANĚ U RIFIFI)

3 m, 3 ž

svižná komedie

Neobvyklým dějištěm se stala staromódní čistírna v Londýně. Majitelkou je Mrs. Turtle, která ke svému překvapení obdrží cenu Zlatého pracího bubnu za příkladnou péči o zákazníky. S odměnou je spojena cesta do Keni. Z údajného průvodce po cestách, Petera Whitemakera, se vyklubá podivný člověk. Mrs. Turtle ještě ani neodjela a místo praní špinavého prádla se snídá jako u Tiffanyho – a loupí se jako v kultovní gangsterce Rififi. Zákaznice se obsluhují sami, policie objevuje podivuhodné věci a do děje vstoupí i zooložka s jedovatými hady. Vše se rozřeší na Silvestra, kdy nebývá nouze o bezpočet překvapení.

Rumunská dramatika

Lia Bugnar (Rumunsko)

FEMEIA DIN MANUSCRIS (ŽENA Z RUKOPISU)

5 m, 3 ž

Velmi poutavá a živá hra, i když vypráví o vysoce abstraktním tématu: o moci jazyka, který používáme proti ostatním lidem, a aniž bychom si uvědomili, připisujeme jim role, které si sami nevybrali. K atraktivitě textu přispívá několikanásobná obměna osoby, z jejíhož pohledu je

příběh vyprávěn.

Mladá žena v dlouhém monologu popisuje svůj dosavadní život – útěk z domova a nečekané setkání s novým ochráncem, který se po čase stal jejím milencem. Opustila ho a utekla k Cikánům, kde se čtyři roky každou noc milovala s divokým Kajarem. Ale utekla znovu a v malém městě u moře se do ní zamiloval muž, u něhož pracovala. Vzala si ho, protože věděla, že manžel brzo zemře. Tak se i stalo. Po jeho smrti do jejich obchodu přichází neznámý muž, který o ní všechno ví a podobá se všem mužům, které potkala. Je to Spisovatel a Žena je jenom jím napsaná postava. Přišel, aby jí řekl, že už ji nebude psát. Místo toho ale podlehe její blízkosti a sám se ponoří do příběhu, ve kterém vystupuje žena, která je jeho vlastním ztělesněním divoké a nezkrtné vášně, po níž vždy toužil, zatímco doma má milující mírnou manželku.

Spisovatel se zbláznil, začal žít ve svém světě, nevnímá skutečnou realitu, svůj poslední román nechal nedopsaný. Jeho věrná manželka, která se vůbec necítí jako tichá ovečka a vyčítá svému manželovi, že si ji sám takto vykonstruoval, stále věří, že se její muž jednou vrátí. Mluví s ním, ačkoli on jí neodpovídá, a rozhodne se sama dopsat jeho poslední dílo. Z jejího pohledu se ale osudová Žena úplně promění, získá na lidskosti a příběh na logice. Do reálného světa, kde žije Manželka se Synem, se prolínají záblesky ze Spisovatelova světa, v němž stále dokola prožívá milostný příběh se svou vysněnou Ženou, pozměněný tak, jak jej Manželka postupně přepisuje.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Lia Bugnar (Rumunsko)

AICI NU SE SIMTE / OMUL DE ZAPADA (TY TO TU NECÍTÍŠ)

1 m, 1 ž

Drobná hra o lásce napsaná na půdorysu absurdního dramatu. Žena a Muž se nečekaně setkávají kdesi na vyvýšeném místě nad úrovní ulice. Zahnal je sem nesnesitelný puch, který – zdá se – necítí nikdo jiný než oni. Pro ně je ale téměř smrtící. Ostatní dál žijí svoje životy, ale oni přitisknutí k zemi a přikryti kabátem čekají, až se všechno napraví. Utíká čas a s ním mizí jejich plány. Muž se nestihne dostavit na schůzku se svojí panovačnou manželkou, která mu nařídila zbavit se psa, jehož dostal včera k narozeninám od kolegů. Žena propásne termín na plastické chirurgii, kde si chtěla kvůli svému příteli nechat zvětšit prsa. Žena a Muž postupně zjišťují, že je jim spolu dobře. Nemohou se hnout z místa, ale mají jablko a kousek čokolády a voda k pití naprší a v zimě si mohou ze sněhu udělat malého sněhuláka, aby nebyli tak sami...

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Gianina Cărbunariu (Rumunsko)

IREALITATI DIN ESTUL SALBATIC IMEDIAT (NESKUTEČNOSTI Z NEJBLIŽŠÍHO DIVOKÉHO VÝCHODU)

3 m, 2 ž (několik manekýnů, 12 učedníků)

Stavba a vnitřní logika hry vychází z odkazu absurdní dramatiky. Autorka dospěla k výraznému, zapamatovatelnému stylu, ve kterém vyšinutý svět podivného intelektualismu vzniká z nečekaných zvratů, zdánlivě nemotivované krutosti postav, přítomnosti mluvícího davu a dlouhých proslavů plných bizarních detailů.

Pán a Paní vychovávají svého syna Bombasta v naprosté izolaci od světa. Vzdělává ho soukromý Profesor, který v Bombastovi vidí budoucího génia. Mladík dospěl do věku, kdy by měl poznat ženu, proto pro něj rodiče s Profesorem připraví jednu z tichých manekýn, které otec používá jako němé svědky svých proslavů.

Ačkoli Bombasta ženy lákají, odmítne se s jednou vyspat a místo toho ji zabije. Jeho aranžmá těla mrtvé dívky Profesor prohlásí za dílo geniálního umělce a z Bombasta se skutečně přes

noc stane celebrita. Do jeho domu přichází skupina 12 učedníků, kteří se učí pracovat jeho metodou a vytvářejí sochy z mrtvých těl. Učedníkům se ale začnou zdát strašné sny o mrtvolách a chtějí pozměnit svoji práci, navíc sochy-mrtvoly domů nikdo nechce, takže se nedostává peněz. Otec a matka jsou kariérou svého syna zaskočeni a plánují ho zabít a udělat si nové dítě.

Učedníci přivedou Bombasta na novou myšlenku, jak osvěžit své umění – obětovat toho, koho má rád. Proto spolu s učedníky ve jménu umění zabijí oba rodiče i Profesora. Než učedníci stačí sochy dovést k dokonalosti, Bombast zmizí, zanechá jenom krátký vzkaz na rozloučenou.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Mihai Ignat (Rumunsko)

CRIZE SAN ÎNCA O POVESTE DE DRAGOSTE (KRIZE ANEB TROCHU JINÁ LOVE STORY)

1 m, 1 ž

Zručně a vtipně napsaný záznam několikaletého vývoje partnerského vztahu mezi Mužem a Ženou. Text ocení menší scény, které disponují vyzrálými hereckými osobnostmi a chtějí oslovit především publikum středního věku.

Poprvé na sebe narazí v posteli – jednou se probudí nazí vedle sebe, ani jeden si na nic nevzpomíná. Ale tak celá jejich love story začne. Několik krátkých vstupů do jejich příběhu stačí autorovi k tomu, aby zachytil všemožná, většinou důvěrně známá témata – on se cítí méněcenně kvůli vzhledu, ona je tlustá. Žena je také neuvěřitelně vztahovačná a sebenevinnější debatu je schopná zvrhnout v absurdní obviňování svého, teď už, manžela. On si i po letech užívá sexu, zatímco ona ho obviňuje, že v něm není žádná láska, ale jenom chtíč. A když se Muž snaží zvrátit nepříjemnou situaci (zavření ve výtahu) a splnit si erotickou fantazii, o které spolu před lety snili, tak ona se urazí. Závěrečný výstup je vlastně jenom několikastránkový sled invektiv, který ale nekončí nijak jinak, než smířením v posteli.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Radu Macrinici (Rumunsko)

ÎNGERUL ELECTRIC (ELEKTRICKÝ ANDĚL)

3 m, 1 ž

Pozoruhodná, chytře napsaná hra patří k těm textům, které patří nálepka „coolness“. Situace tří mladých lidí, kteří se spolu sejdou v hotelovém pokoji, aby tu spáchali sebevraždu, se rozvíjí na pozadí soudobé nebo nedávné situace v Rumunsku.

Po pádu starého režimu se nedostavila prosperita a volnost, ale chaos, ve kterém se každý druhý automaticky stává zločincem. Alex, Geo a Ada se chtějí zabít, v sebevraždě hledají lék na nudu. Nevidí totiž žádný způsob, jak se realizovat v nové společnosti. Než ale dojde na vlastní realizaci, do situace zasáhnou média. V televizi právě živě vysílají diskuzi o znovupřijetí trestu smrti (byl zrušen po popravě Ceaucescových). První viník, který má usednout na elektrické křeslo, už čeká. Je to sedmnáctiletý mladík, jenž surově zabil muže, který mu platil za prostituci. Z vraždy si nic nepamatuje. Mladík věří, že ho hlídá „elektrický anděl, který je závislý na kofeinu“ a že k výkonu trestu nedojde. V televizní debatě se vystřídá prezident, právník, zcela absurdně se zde mihne výňatek z Ionescových *Židli* (ty jsou však v tomto případě elektrické) a nakonec kněz, který oznámí, že právě se projednává to, že stejně přísně jako vražda bude trestána i sebevražda a mrtvolý sebevrahů budou zohavovány.

Alex a Geo se tedy nemohou jen tak zabít. Rozhodnou se tedy, že zabijí Adu, a to stejně brutálním způsobem, jakým to udělal onen sedmnáctiletý vrah. V hodinu jeho popravě pak hodlají zabít sami sebe. Vykonají první část plánu a dál sledují televizi. Zde přichází čas na

ironickou pointu. Ve vysílání se už poněkolkrát objeví Elektrikář a oznámí, že kvůli dluhům zastavuje jeho společnost dodávky elektřiny pro celé Rumunsko. Poprava tedy nemůže být vykonána a televizní přenos je ukončen. Alex a Geo jsou tam, kde byli na začátku, uvěznění v neřešitelné situaci, v bezvýhodné nudě beze smyslu.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Alina Nelega (*1960, Rumunsko)

Rumunská dramatička byla v roce 1999 na stáži v londýnském Royal Court Theatre. Její texty byly přeloženy a uvedeny v angličtině, němčině a maďarštině.

AMALIA RESPIRĂ ADĂNC (AMALIA SE ZHLUBOKA NADECHNE)

1 ž

Monodrama pro ženu, jehož děj se rozprostírá na ploše zhruba sedmdesátileté a je metaforickým shrnutím doby od hlubokého socialismu do porevolučního vystřízlivění. Příběh se odehrává v Rumunsku, ale je dobře srozumitelný nejen pro pamětníky ze všech postkomunistických zemí.

V osmi částech hry představuje Amalia svůj život. Na začátku je to nadšená pionýrka v období stalinismu, která se dlouhou modlitbou obrací k Bohu. V její litanii se kouzelně mísí realie starého, rodinného světa s atributy komunistické skutečnosti. Zde humor pramení ještě z kontrastu dětské prostoty a nedešifrované zrůdnosti režimu, teprve v dalších částech se začnou explicitně pojmenovávat. V dalším oddíle Amalia oslovuje předsedu strany, obrací se na něj s ještě dětskou naivitou, protože jí milicionáři odvedli a zabili (a v chudém Rumunsku pochopitelně snědli) prase, které chovala jako svého domácího mazlíčka. V dalších částech oslovuje postupně svého mrtvého syna, jemuž líčí svůj zpackaný milostný a osobní život, později bratra tanečníka, který emigroval na Západ a naposledy spolubydlíci v domově důchodců.

V průběhu jednotlivých částí se dozvídáme nejen o Amaliině tristním životním osudu, který se ovšem ve skutečnosti nijak neliší od osudů průměrné Rumunky v dané době, ale i mnohem šířeji o životě v totalitní společnosti, o rozčarování po pádu socialismu, o touze po svobodě a o neschopnosti ji naplnit. Totalitní heslo znělo: „nadechni se a drž hubu,“ jak Amalia několikrát říká. Kontrastem proti tomu je zejména její obrovská touha zpívat; motiv „nadechnutí“ a spontánního a svobodného vydechnutí se pak objevuje v závěru, kdy Amalia (jakoby) otvírá nouzový východ v letadle a dostává se rovnou mezi své dávno mrtvé blízké.

Epické pasáže autorka prokládá částmi, které mají spíše lyrický charakter, popisují rozklad nesvobodného ducha a explicitně obžalovávají zločineckou společnost.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

DECALOGUL DUPA HESS (DESATERO PODLE HESSE)

1 m

Monodrama pro muže: Desatero Rudolpha Hesse. Vyznání „největšího justičního omylu v historii“, do deseti oddílů (podle bodů Desatera) členěný proslov „nespravedlivě odsouzeného“. Ve všech částech autorka vychází z reálného předobrazu: Hess se zpovídá ze svého dětství v Egyptě, ze vztahu k Hitlerovi (jehož pojetí se často mísí s Bohem), k rodičům, k nacistické ideologii, k sebevraždě atd. Hess oslovuje v celé hře Boha a rozebírá jednotlivá přikázání Desatera, dokazuje, že se proti nim nikdy neprovinil a končí vyznáním: „...ničím jsem se neprovinil, celou dobu jsem poslouchal tvé příkazy“.

Jednotlivé části mají (stejně jako ve hře *Amalia respiră adănc*) odlišný charakter; některé se podobají básni (či litanii), jiné jsou napínavým epickým vyprávěním, jednu Hess dokonce zpívá.

Hra se dotýká motivů života a smrti (Hess spáchal sebevraždu, která se zde rovněž tematizuje), provinění, lítosti a čistého svědomí. Plynulý tok vyprávění s jednotou místa a času odhaluje nejzrůdnější rysy nacistické ideologie, v širším chápání jakékoli ideologie, která se sice zaštiťuje Bohem, ve skutečnosti se proti jeho příkázání proviňuje každou myšlenkou.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Saviana Stanescu (*1967 v Bukurešti, Rumunsko)

Dramatička, básnička, kritička a novinářka žije nyní v New Yorku. Vystudovala Polytechnickou univerzitu v Bukurešti. Sestavila antologii „globálních“ her, soustředí se na ženská témata a věnuje se též režii.

WAXING WEST / SĀ EPILĀM SPRE VEST (ZÁPAD SE BLÍŽÍ)

1 m, 2 ž nebo 2 m, 4 ž (podle principu zdvojení)

Příběh třicetileté Daniely se odehrává mezi současnou Bukurešťí, New Yorkem a „záhrobím“ rumunských komunistických dějin. Děj je situován do let 2000 až 2001, ve scénách v Rumunsku vystupuje Danielina matka Marcela a mladší bratr Elvis, v Americe její potenciální ženich Charlie, jeho sestra Gloria a jugoslávský válečný uprchlík Uros. Všemi světy prostupuje duch diktátora Ceaucesca a jeho ženy Eleny, ze záhrobí komentují Danielinu situaci a podávají svůj vlastní pohled na život v někdejších „lepších časech“ (a neustále se nad nimi vznáší historická realita jejich poprav).

Autorka narušuje tradiční kauzální a chronologickou strukturu, scény skládá spíše v duchu asociačních řetězců, jejichž nositelkou je Daniela, ta také vystupuje ze své role a stává se komentátorkou příběhu – posouvá děj a zaujímá k němu stanovisko. V jeho středu stojí poměrně tradiční motiv nemožnosti nalézt ideální místo k životu: Rumunsko na počátku nového tisíciletí je stále v beznadějně situaci, a tak se Marcela rozhodne svoji dceru provdat do Ameriky. Zájemce se sice najde, ale ve Státech se k ženění moc nemá, a Daniela zároveň zjišťuje, že ani New York nenabízí východisko. Její mentalita (a historie) je natolik jiná, že není s novým prostředím kompatibilní, nezískala legální pobyt, nemůže vykonávat svoji práci. Její deziluze a vlastně veškeré peripetie, jsou podávány neexplicitně a nejednoznačně právě díky narušené klasické struktuře hry.

Postavou „odnikud“ je uprchlík Uros, bezdomovec, který blouzní o své cestě po Gilgamešových stopách: chce se vydat hledat nesmrtelnost, nakonec pochopitelně umírá, aniž by cestu, na niž mu Daniela sežene peníze, uskutečnil.

V závěru, kdy se Daniela rozhodne vrátit zpět do Rumunska, se spojuje motiv útěku a návratu s motivem diktátorovy smrti, s vampirismem, s nevyhnutelným koncem, s jeho neodvratností. V tu chvíli zcela dominuje autorčin nerealistický přístup, postavy mají téměř voicebandové krátké repliky, komunismus se propojuje s amerikanismem, až nakonec všichni volají: „*Utíkej, Danielo, utíkej!*“

Hra má zcela překvapivý konec: v závěru se Daniela rozhodne, že se svým „ženichem“ Charliem (který má stejná traumata jako ona) zůstane. Příběh uzavírá mikrosцена, v níž Daniela vytahuje Charlieho fotografii a z jejího monologu pochopíme, že ho hledá mezi troskami zříčeného Světového obchodního centra.

Hra je dynamická, nabízí množství interpretačních možností, je zajímavá svou stavbou i variacemi poměrně tradičních motivů.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

NUMARATOAREA INVERSA (POSLEDNÍ ODPOČÍTÁVÁNÍ)

2 m, 2 ž

Příběh mírně retardované Zozo se odehrává ve dvou časových rovinách. Nejprve se s ní setkáváme jako s pomatenou cestující ve vlaku, která předstírá, že je matkou novorozeného

dítěte. Teprve později pochopíme, že za děcko vydává jenom zavínutý balón. Ukáže se, že to je její obsese, jezdit vlakem a popuzovat spolucestující, „spořádané občany“. V průhledech do Zozina dětství se osvětlí příčina jejího bláznovství: vyrostla v rodině profesionální pohřební plačky a hrobníka. Citlivý a láskyplný vztah rodičů se dcery ovšem netýkal, vyrůstala odstrkována v morbidním světě plném smrti. Oba rodiče nakonec oslaví pětadvacetileté výročí společnou sebevraždou.

Zoze nevyjde ani osobní život: na samý závěr textu, těsně před tím, než se hra vrátí na počátek, se dozvídáme, že potratila a její tehdejší partner plod nepohřbil, ale spláchl do záchoda. Zozo nevěří ani v lásku (provozuje pouze zoufalý sex s průvodčím ve vlaku) ani v mateřství, proto si své nenarozené dítě projektuje do věci.

Autorka předepisuje zdvojování postav: jedna herečka hraje Matku i náhodnou Ženu v kupé, Spolucestujícího hraje stejný herec jako Otce, a Průvodčího tentýž jako Zozina partnera. Tím se relativizuje vina okolí a ještě více se utahuje smyčka rodinného a partnerského prokletí.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

JUCĀRIILE (HRAČKY)

2 ž

Krátký text se odehrává v současném New Yorku. Clara, postgraduátka na Newyorské univerzitě, píše disertaci o ženách za války a právě očekává Madonnu, odvážnou uprchlici z válkou zmítané země (neurčitá Bečna odkazuje nejspíš na Balkán), která opustila své město, dostala se k zahraničním zpravodajům a informovala je o probíhající genocidě. Clara chce Madonnu natočit a její vyprávění zpracovat pro své studijní a publikační účely – ze zdvořilého setkání sebevědomé Američanky a vystrašené cizinky se však vzápětí stává něco úplně jiného. Ukáže se, že Madonna (jejíž skutečné jméno je Shari) prožila sice skutečné válečné peklo, když jako zdravotní sestra umývala a pohřbívala mrtvolky, mnohem zásadnější je ale fakt, že jde o setkání rodných sester. Clara, jejíž původní jméno je vlastně Fatma, byla do Států dána k adopci. Rodiče jí její skutečný původ zatajili, takže se o něm dozvídá až nyní, od Shari, své starší sestry, která tehdy prostě „měla smůlu“. Byla od Fatmy odtržena a teď za ní přichází, aby jí v krbu symbolicky spálila její dodnes schovávané plyšové hračky. Text končí smířlivě, Shari u Clary jako její sestra zůstává.

Text je v agentuře k dispozici v anglickém překladu.

Severská dramatika

Lars von Trier (*1956 v Kodani, Dánsko)

DOGVILLE

12 m, 6 ž

dramatizace

Spojené státy americké, městečko Dogville ve Skalistých horách, třicátá léta 20. století, období hospodářské krize. Obyvatelé Dogville žijí zcela izolovaně daleko od civilizace, končí tu silnice, bývaly tu stříbrné doly, kde se dnes už netěží. Zdejší dobří lidé své město ale neopustili, žijí v uzavřené, hierarchizované komunitě a dodržují zaběhané rituály. Jednoho dne se v Dogville objeví krásná mladá žena Grace, která tu hledá úkryt na útěku před gangstery. Ujme se jí mladík Tom, místní intelektuál a samozvaný mluvčí města. Díky jeho přimluvě vezmou obyvatelé Dogville dívku mezi sebe. Grace jim na oplátku nabízí výpomoc. Zprvu o její služby není zájem, časem se ale bez ní v Dogville nikdo nedokáže obejít. Tak jak narůstá na intenzitě vztah mezi Grace a Tomem, rostou i Graceiny pracovní povinnosti. Ve chvíli, kdy gangsteři nabídnou za vydání Grace odměnu, stane se z dívky výhodný obchodní artikl. Každý v Dogville teď stojí před pokušením dívku vydat jejím pronásledovatelům.

Celý filmový scénář je rozdělen do prologu a devíti kapitol, odehrává se na jediném místě, v ateliéru s několika kulisami, které tvoří městečko Dogville. Režisér Lars von Trier se inspiroval podle vlastních slov songem *Pirate Jenny* z Brechtovy *Žebrácké opery*. Stylizace typická pro brechtovské divadlo je jedním ze stavebních kamenů tohoto provokativního a hojně diskutovaného filmu.

V agentuře je k dispozici dánský originál a anglický překlad.

Lars von Trier (Dánsko)

MANDERLAY

17 m, 8 ž

dramatizace

Po událostech v Dogville se Grace se svým otcem a jeho gangstery vydává zpět do vlasti. Na jihu USA se zastaví před plantáží bavlny, jejíž majitelé, navzdory zrušení otroctví, vládou stejně jako dříve tuctům nevolníků. Grace je pobouřena – za pomoci části otcovy ozbrojené bandy otroky propustí a nechá je, aby se řídili sami. Ale bezprávní nevolníci se vůbec nechtějí demokraticky organizovat. Hrozí naprostý chaos. Dobré úmysly Grace jsou stále víc a více korumpovány a sváděny na nepravou cestu, hrdinka znovu přistupuje na opatření vedoucí k útlaku a je konfrontována i se svým vlastním rasismem.

Mikroprostor Manderlay se stává provokujícím obrazem dilematu dnešní politiky: budeme tolerovat diktatury, jestliže se postarají alespoň o stabilitu? Nebo je zlikvidujeme i za cenu ozbrojeného násilí a nebezpečí vleklé občanské války?

V agentuře je k dispozici dánský originál a anglický překlad.

Lars von Trier (Dánsko)

DIREKTØREN FOR DET HELLE (KDO JE TADY ŘEDITEL?)

7 m, 4 ž a vypravěč

filmový scénář

Ravn je ředitel IT firmy. Před svými zaměstnanci však léta zastírá svoji pozici a vydává se za jednoho z nich. Hra na ředitele pobývajícího v zahraničí mu umožňuje anonymně provádět i velmi nepopulární opatření a různě manipulovat, jak se svými zaměstnanci, tak se spolumajiteli podniku. V momentě, kdy se Ravn rozhodne firmu prodat, však potřebuje skutečného, hmatatelného ředitele a do jeho "role" najme nezaměstnaného herce Kristoffera. Jednání však dočasně zkrachují a Kristoffer musí hrát dál. Až jeho bývalá žena, jako právník obchodního partnera, odhalí morální rozměr Kristofferovy role. Šťastný konec je však stále na vážkách, neboť Kristoffer se neohlíží jen na správnost svého počínání, ale chce zároveň zůstat věrný fiktivnímu charakteru ředitele firmy a poučkám svého divadelního mentora Gambiniho.

V agentuře je k dispozici dánský originál a anglický překlad filmového scénáře.

Peter Asmussen (Dánsko)

STRANDEN (PLÁŽ)

2 m, 2 ž

Komorní hra *Pláž* se odehrává ve stísněné atmosféře levného přímořského hotelu se špatným servisem, který ovládá nekonečná nuda. Manželský pár Sanne a Jan sem k moři jezdí na dovolenou každý rok. Nově se zde potkávají s druhým párem Benediktou a Vernerem. Přes počáteční nesympatie k místu i druhému páru se mezi nimi nakonec, z nouze, vytvoří jakýsi samozřejmý vztah, který přetrvává i po další léta.

I Benedikta s Vernerem se stanou pravidelnými návštěvníky hotelu – podruhé přijedou, protože jinde neměli volno a později ze zvyku. Kromě vytvoření dvou nových mileneckých párů, se

vlastně nikdy nic zajímavého nestane. Jan hledá jantar, Verner se potápí, Benedikte se bojí brouků, Sanne se sluní a manažer hotelu čím dál tím víc pije, protože ví, že v roce 2011 se jeho hotel zborší do moře.

Každý rok přináší novou ztrátu a oddálení skutečné výměny partnerů. Nejdřív je to Benediktin potrat, který znamená konec nadějí na vlastní děti, další rok Jan přijíždí jako mrzák (pokusil se o sebevraždu, když mu Janne oznámila, že ho chce opustit). Následující léto přijíždí Verner sám, Benedikta zemřela. Zkáza hotelu se blíží a žádná naděje na konci tunelu nesvítá. Bezvýhodný obraz společného manželského chátrání pracuje s motivy, které hru velmi přibližují Albeeho *Pobřeží*.

Pilný dánský autor má za sebou dlouhou řadu prozaických textů i scénářů pro divadlo, rozhlas i televizi. Jeho nejznámějším dílem je bezpochyby scénář k vynikajícímu filmu Larse von Triera *Prolomit vlny*.

V agentuře je k dispozici dánský originál a anglický překlad hry.

Richard Hobert (Švédsko)

POWER PLAY (PŘESILOVKA)

5 m, 4 ž

Text zblízka nahlíží do manželské krize páru středního věku. Podepsán pod ním je švédský filmový a televizní režisér Richard Hobert (*Kde končí duha*, 2002, *Alici má každý rád*, 1999).

Autor se nepouští do stavby velkých scén, ale svůj portrét rozkládajícího se vztahu nechává vyrůstat z krátkých výstupů, které jsou plné obviňování, útoků a agresivní hysterie. Kromě ústřední dvojice Evy a Anderse vstupují do situace jejich děti (většinou jako pasivní účastníci děje), Evini rodiče (zvláště Evina matka, jejíž zdánlivě absolutní občanská spořádanost vytváří permanentní tlak na méně úspěšnou domácnost Evy a Anderse) a spřátelený manželský pár Maggan a Martin a Lékař, u něhož Eva hledá rady. Text hledá, kde leží hranice, kdy společná minulost a plány do budoucna najednou přestanou existovat a co je tím nejpevnějším poutem, které zůstane jako poslední možnost záchrany.

V úvodu se zdá, že Eva je zcela v právu. Manžel ji pravidelně znásilňuje, a tak se nelze divit, že jednou jeho chování ohlásí na policii. Nastane vyšetřování a děti se dostanou do rukou pečovatelské služby. Postupně se ale objevují příčiny Andersova chování, např. neléčená ztráta jediného snu – stát se profesionálním hokejistou, který vyměnil za úřednickou práci na ministerstvu. Jeho plat je nižší než plat jeho ženy. Mladý pár zdaleka nedosahuje na finanční výkon prarodičů a ti je permanentně dotují, čímž si osobují právo vlivu. U Evy se dlouhodobé napětí promění v apatické vyčerpání a nemá zájem nic napravovat ani vracet. Postupně je z různých stran obviněna z egoismu a odtajní se její poměr s Andersovým přítelem Martinem. Protože vyšetřování dojde k závěru, že rodiče nejsou schopni dětem poskytnout potřebné zázemí, obě děti jsou předány do pěstounské péče.

Krizi ukončí až tragická událost – sebevražda pětileté Petry, jejíž monotónní brnkání na klavír doprovází mnoho z vyhrocených scén. Eva říká, že její láska vyhořela, a odmítá se vrátit do neúplné rodiny. Do vývoje situace ale zasáhne syn Markus, který matku dokáže přesvědčit, že všechno v jejich vztahu s otcem ještě neumřelo a že je nutné pokusit se napravit staré chyby.

V agentuře je k dispozici anglický překlad textu.

Katja Krohn(ová) (*1966, Finsko)

Absolvovala obor režie na Teatterikoulu (divadelní vysoká škola) v roce 1988. Mezi její poslední režie patří vysoce ceněný Král Lear v Aurinkoteatteri nebo Kinkku pahana (Špatná šunka) pro umělecké divadlo Raivoisat ruusut (Vzteklé růže). Katja Krohn(ová) píše zajímavé texty s vlastními náměty, k jejichž realizaci si pak kolem sebe vytváří uzavřené pracovní skupiny.

ISO PAHA SUSI (VELKÝ ZLÝ VLK)

2 m, 5 ž, 12 zvířátek (mohou být hrány muži i ženami)

Velký zlý vlk není jen dětským pohádkovým příběhem o vlkovi a o třech prasátkách. Je také příběhem o dospívání vlčátka s křehkou duší a o tom, co se stane, když se vlčí máma ztratí v nezřízeném žaludku vlčího táty. Tento velký zlý vlk se tak stává jediným vychovatelem malého vlčátka Ruuperiho a rozhoduje se z něj vychovat stejně krvelačného lesů pána, jakým je on sám. Jak se s tím vyrovná křehká dušička Ruuperiho? Copak by se chtěl stát nepřátelským tvorem, vlkem, který vždy na konci pohádky špatně skončí? Tak vlčátko fňuká po své večerní pohádce a zároveň se ve škole zamilovává do Červené karkulky. V Karkulce pak Ruuperi nachází prvního opravdového kamaráda, další neuvěřitelná představa.

Velký zlý vlk je příběhem o odvaze být sám sebou. Je to vyprávění o dospívání, které vede přes těžkosti, nad kterými ale čistá dušička Ruuperiho nakonec vítězí. Je o přátelství a také o cestě k vlastnímu sebeuvědomění a následnému sebevědomí.

Velký zlý vlk je velmi nápaditě sestavenou kompilací mnoha pohádkových příběhů o zvířátkách, známých s malými obměnami po celém světě. Hra je velkým spektaklem pro malé i velké, plným bláznivých výjevů i písní.

Hra měla premiéru 27. září 2001 v Helsingin Kaupinginteatteri (Městské divadlo v Helsinkách) ve vlastní režii autorky Katji Krohn(ové). Poté se pro ohromný úspěch především u diváků začala masově inscenovat v divadlech po celém Finsku.

Hra je v současné době překládána do němčiny a do ruštiny.

Reko Lundán (1969-2006, Finsko)

Dramatik je ve Finsku známý pro svou kritiku společenských a ekonomických problémů své doby. V divadelních hrách se drží kréda, že divadlo nemá lidi jen bavit, ale upozorňovat je na problémy, kterými jsou ve své každodenní realitě obklopeni. Od roku 1996 byl Reko Lundán dvorním dramatikem prestižního helsinského divadla KOM-teatteri. Za svůj román Ilman suuria suruja (Bez velkých smutků) byl v roce 2002 nominovaný na cenu Finlandia a za svou hru Aina joku eksyy (Vždy někdo ztratí) na Cenu severských dramatiků roku 2000.

TARPEETTOMIA IHMISIÄ (ZBYTEČNÍ LIDÉ)

2 m, 2 ž

Tématem hry z roku 2003 jsou dva manželské vztahy (Kari a Tuula, Petri a Gitta) poznamenané nezaměstnaností, domácím násilím a nevěrou. Všechny tyto tři fenomény spoluvytvářejí děsivý obraz finské společnosti, který nemůže přinést nic jiného než tragický konec. V předmluvě se sám autor ke hře vyjadřuje slovy: „Proč vždy, když se finský muž dostane do krize, celá rodina zemře? Proč ten muž nedokáže o problému mluvit a vyhledat pomoc?“ Autor zobrazuje na první pohled normální lidi, se kterými se může ztotožnit prakticky každý, ale které společnost odsunula až na její okraj. Stali se z nich zbyteční lidé, lidé o kterých se nemluví.

Autor zasadil příběh na předměstí Helsinek, kde podobné osudy nejsou ojedinělé. Kari ztratí práci a nedokáže najít novou. Do toho přichází Petri, dávný přítel jeho ženy Tuuly. Když se později vrátí Tuula z večírku s kolegyní Sonjou, Petri se do ní okamžitě zamiluje a vyvíjí se nový milenecký vztah. Po hádce Kari udeří svou ženu Tuulu. Jak hra pokračuje, gradují i situace, ve kterých se postavy ocitají. Každá postava prochází svým vlastním vnitřním peklem, přičemž pociťuje svou vlastní zbytečnost.

V agentuře je k dispozici finský originál a anglický překlad hry.

Juha Tuomola (*1965, Finsko)

VIIVI JA WAGNER (VIIVI A WAGNER)

8 m, 4 ž (jeden herec může hrát více postav)

Juha Tuomola je ve Finsku známý především svými komiksy o Viivi, stereotypu finské ženy, která žije v partnerském svazku s prasetem Wagnerem. I přes trpkou ironii a kritiku finské společnosti v každodenních stripech vycházejících v nejčtenějších finských novinách Helsingin Sanomat si tento komiks a jeho autor zachovává velkou či dokonce stále rostoucí oblibu. Wagner dokonce vyhrál anketu o nejpoblíbenější finskou celebritu. Bylo tedy jen otázkou času, kdy se této slavné dvojici dostane i divadelního zpracování.

Pro Finy je tato hra velice populární, u diváků z jiných zemí může nastat problém s nepochopením až kultovních vtipů, na kterých je celá hra stejně jako komiks postavená. Problémem pro nezasvěceného diváka je i to, že hra vcelku postrádá děj, respektive na ději rozhodně nestojí, o logice děje a konání či nějakém vnitřním posunu a vývoji postav nemluví. Hra by se dala přirovnat spíše ke kabaretnímu vystoupení.

V každém případě ale může být hra přínosem i pro diváka ze střední Evropy. Viivi je tu vykreslená jako tvrdý (i když spíš vyceповaný) charakter finské ženy, která se kromě sebe musí starat i o neschopného chlapa/prase, se kterým žije. Wagner zase splňuje veškeré stereotypy nabalené na finského muže – od nadměrného pití, přes válení se celý den na gauči, až po neschopnost najít si práci či vůbec cokoli zařídit. I přes to všechno je však mezi nimi harmonický vztah, a tak přes všechny peripetie – od návštěvy ďábla či rodinných příslušníků až po nákup pizzy – nakonec vše dobře skončí.

Prvního uvedení se hra dočkala v roce 2003 v Turun Kaupunginteatteri (Městské divadlo v Turku) a od té doby se hraje v mnoha dalších městských divadlech. *Viivi ja Wagner* je prvním divadelním počinem Juhy Tuomoly, který v současnosti pracuje na novém dramatu pro Turun Kaupunginteatteri.

Arto Salminen (1959-2005, Finsko)

Salminem bývá označován jako společensky nejkritičtější finský spisovatel přelomu století. Jeho příkré romány plné černého humoru upozorňují na rány, které finské společnosti zasadil nový liberalismus, na prázdné životy v bídě na okraji společnosti. Pro finskou kritiku je moderním naturalistou. Své provokativní texty píše tak čistým jazykem, že i v jeho drsných příbězích lze spatřit vysokou estetiku. Dlouhá léta byl kritikou velmi oceňovaným, ovšem velmi málo čteným autorem. Svůj román Varasto sám zdramatizoval v roce 2005, nedlouho předtím, než podlehl nemoci, kterou trpěl již dlouhá léta. Český zatím vyšla autorova novela Teorie sraček v Nakladatelství Havran v roce 2006.

VARASTO (SKLAD)

7 m, 2 ž

Hra o skladě a skladnících nemilosrdně odkrývá málo diskutované třídní rozdíly dnešní finské společnosti. Příběh skladníka, držícího se nad vodou spíše díky podvodnému olupování svého zaměstnavatele, než díky řádnému platu jen nepatrně převyšujícímu životní minimum, je velmi dobře vystavěnou metaforou nedostatků dnešní kapitalistické společnosti. Vedlejší postava zloděje Jyhläkorpiho diváky zasvěcuje do nádherně znějících teorií komunismu, které ovšem sám v nejlepších momentech utápí vhodnými sarkasmy. Všechny postavy pouze nahrávají skladníkovi jménem Rousku na jeho cestě ke spokojenosti, alespoň v rámci možností jeho třídy, a to s využitím a především zneužitím všech „děr v systému“. Stává se tak sice maximálně nečestným avšak patřičně z toho profitujícím.

V roce 1999 získal autor za původní román *Varasto* literární cenu Koskenkorva, jeho vlastní dramaturgie měla premiéru v prosinci 2005 ve Finském národním divadle. Od té doby je pravidelně inscenována v divadlech po celém Finsku, většinou s mnohem větším úspěchem u

kritiky než u diváků. Každopádně vždy vzbuzuje protichůdné emoce.

V agentuře je k dispozici finský originál a anglický překlad hry.

Jari Järvelä (*1966, Helsinky, Finsko)

Žije v Kotce, mezi mořem a řekou. Zajímá se o historii, cestování a víno, nejlépe vše najednou. Järvelu fascinuje jakákoli nová krajina, může-li v ní plavat, procházet se či jet vlakem. V duchu svých zálib píše romány a sbírky povídek, za které byl oceněn mnoha cenami, v roce 1999 získal nejprestižnější finské literární ocenění Finlandia. Ystäväni (Můj přítel) je jeho první divadelní hrou z roku 2002. Nyní autor připravuje svou druhou hru Arkku (Truhla), která by měla mít premiéru v roce 2008 v tomtéž divadle.

YSTÄVÄNI (MŮJ PŘÍTEL)

2 m, 1 ž

Järvelův text plný humoru a pochopení odkrývá situace, ve kterých oslavuje život, který charakterizuje jako nedocentelný. Tento svět by byl mnohem krásnějším místem, kdyby všichni nechtěli něco jiného, než je jim nabízeno. Objevuje svět přátelství, který stále krásný je, ve kterém se vše dá vždy do pořádku.

Jesse Ström tráví noc plnou lásky v dřevěném domku s vdanou Maarit, když z ničeho nic projede stěnou buldozer. Muž za volantem je Honkamaa, Jesseho kamarád z dětství, léta se neviděli. Trojúhelník Jesse, Maarit a Honkamaa pak žije pod hvězdami, naplněn přátelstvím. Situace ale rozhodně není banální, i do idylického soužití nenápadně proniká svět kolem, ač se ho hrdinové zdají nevnímat. Celá óda na přátelství jako nejryzejší cit je zastřešena mottem: Příbuzné můžete vždy vyměnit, přátele ne!

Hra měla premiéru na podzim 2002 ve finském Národním divadle v Helsinkách.

A další...

Miro Gavran (Chorvatsko)

KAKO UBITI PREDSEDNIKA (JAK ZABÍT PREZIDENTA)

2 m, 2 ž

drama

Jedenatřicetiletý Igor vystupuje odhodlaně proti globalizaci a je ochoten proti ní bojovat všemi způsoby. Jeho o čtrnáct let starší bratr Robert dříve vystupoval proti socialismu, nyní je však konformistou. Když se Igor po devíti letech vrací se svojí snoubenkou Marií domů, dostává se do konfliktu s Robertem a jeho manželkou Stellou, kteří se cítí jeho radikálními postoji ohroženi.

Hra byla, mimo jiné, přeložena do angličtiny, němčiny a francouzštiny.

V agentuře je k dispozici anglický překlad hry.

Miro Gavran (Chorvatsko)

ZABRANJENO SMIJANJE (SMÍCH ZAKÁZÁN)

1 m, 2 ž

komedie

Osmačtyřicetiletý muž po pět let podváděl svoji ženu s dvaatřicetiletou milenkou. Ta se s ním rozešla a s ním už není doma k vydržení. Manželka se tedy snaží milenku přinutit, manželovi za zády, aby ho vzala zpátky. Pod pohrůžkou vydírání milenka ustupuje, ale je s nudným a

lakomým mužem nespokojená. Vše se nicméně zdá být v pořádku, až do doby, než se milenka zamiluje do jiného muže a žádá manželku o radu.

Tato hra netradičně zobrazující manželský trojúhelník je v Chorvatsku velice populární a doprovází ji slogan: „*Hra, kterou si užije jak vaše manželka, tak vaše milenka.*“ Hra obdržela v roce 2004 Cenu Marina Držiče, kterou uděluje chorvatské Ministerstvo kultury.

V agentuře je k dispozici ruský překlad hry, brzy bude k dispozici překlad do češtiny.

Miro Gavran (Chorvatsko)

NORA DANAS (NORA NAŠICH DNŮ)

3 m, 4 ž

Konfrontace ženského a mužského světa à la Ibsenova *Nora*, ale začátkem 21. století. Hra byla v roce 2005 nominována na Cenu Marina Držiče, kterou uděluje chorvatské ministerstvo kultury.

V agentuře je k dispozici anglický překlad hry.

Michał Walczak (Polsko)

PODRÓŻ DO WNĘTRZA POKOJU (CESTA DO NITRA POKOJE)

3 m, 4 ž

Nejtragičtější Walczakova hra z roku 2002. Začíná prologem Opony – muže, který pracoval jako jevištní technik. Současně je to však jedna z hybridních postav dramatu. „Personifikace“ a „napůl člověk“. Je to částečně opona, která je důkazem, že zde probíhá hra a otevírá jednotlivé epizody dramatu, a zároveň je to člověk, který kdysi pracoval v divadle a teď se z něj stal žebrák.

Opona se spolu z Jidášem, který je také „od divadla“ – postavou na rozhraní mezi realitou a fikcí, takřka krok za krokem provázejí hlavního hrdinu, jímž je dvaatřicetiletý Jakub Kůže. Opona říká: „*Uděláme mu drama. Dramátka. Dramaťátka Žitíčko mu rozsesereme.*“, a později se obrací na Jidáše slovy: (...) „*Komedie začíná.*“

Jakuba Kůže poznáváme, když spřádá plány na samostatný život. Chce převzít odpovědnost sám za sebe. Chce si najít práci, pronajmout byt a přestěhovat se tam se svou snoubenkou Elkou. Prozatím ještě studuje a živí ho rodiče. Záhy se ukazuje, že z toho, co si Jakub Kůže předsevzal, téměř nic neuskutečnil. Podařilo se mu sice pronajmout si garsoniéru od Vnějšího - postavy, která se v průběhu hry proměňuje (je, jak se sám definuje, „flexible“), ale práci se mu sehnat nepodařilo, a dívka mu odešla s jeho nejlepším kamarádem – Zlatým. Kůže, který kdysi už navštěvoval psychiatra, začíná pozvolna ztrácet sebejistotu. Tvrdí, že pronajatá garsoniéra na něj působí nějak divně, že se v ní začíná cítit zvláštním způsobem. Nachází tam lebku. S bytem jsou totiž spjaty určité válečné vzpomínky – upozorňují na to Opona a Jidáš, i posluhující jim Vnější. Přivádějí řeč na válku, povstání a na lidi, kteří tehdy zahynuli. Kůže se snaží jejich řeči ignorovat, avšak místo, aby z nepříznivě na něj působícího bytu utekl, v něm stále více setrvává. Přitom utíká od skutečnosti a začíná ztrácet orientaci. Když například hovoří se svým přítelem, tvrdí, že se nachází na ulici. Pokoj jako by se rozrůstal do obrovských rozměrů a vsával do sebe veškerou vnější skutečnost.

Kůže si stěžuje Oponě / Oponovi: „*Pane, já jsem chtěl mít současný pokoj, rozumíte? Já jsem chtěl žít normální život.*“ Mezitím mladíkovým pokojem procházejí další postavy. Kůže tam hovoří se Zlatým, Elkou, Jidášem, Oponou a Vnějším, který vystupuje jako kněz. Na jeho popud Kůže v pokoji zakládá katolickou rozhlasovou stanici.

V garsoniére se objevuje rovněž hybridní postava Otcomatky, s níž Jakub Kůže umíněně rozmlouvá. Stěžuje si a naříká. Otcomatka je jednou milujícím a chápajícím rodičem, jindy rodičem kárajícím a vyčítajícím mu jeho nedostatky. Je to kříženec milující matky a přísného otce. Kůže často rozmlouvá s Jidášem, který ho připravuje na vnější život, jinak řečeno na hru na člověka. Učí ho znovu základnímu chování, jak se zapaluje cigareta, jak přirozeně mluvit,

aby se dovedl náležitě vyjadřovat, například při rozhovoru s Elkou a Zlatým. Pokoj, v němž Kůže žije se postupně proměňuje. Tak se také stává divadlem, kde v hledišti usedají Kůže s Jidášem, aby sledovali představení, které před nimi hrají Elka se Zlatým a Otcomatkou.

V závěru Kůže zabije Elku a svého přítele Zlatého, a sedí v zamčeném bytě obklíčeném policií. Zprávu o vraždě, o níž píše noviny, mu přináší Vnější.

Opona pronáší epilog, v němž říká mj. tato slova: „*Dřív nás bylo víc. Každá ulice, každé dům, každá postel i každá tvář měly svou oponu. Dneska máme svět bez opon. (...) Běžte do vašich bezpečnejch pokojů a po cestě se pozorně rozhlížejte, jestli vaše židle náhodou nestojí uprostřed ulice.*“

LISTY Z AURA - PONTU

2/2007

© Aura - Pont s.r.o., Praha 2007

Redakčně připravila Simona Šnajperková.

Spolupracovali:

Zuzana Augustová, Alena Bjačková, Alena Byrne, Zbyněk Černík, Alexandr Guha, Marek Horoščák, Lucie Kolouchová, Michal Kotrouš, Marta Ljubková, Petra Marková, Klára Novotná, Zdenka Procházková-Hartmann, Anna Pýchová, Jitka Sloupová, Barbora Špronglová, Magdaléna Štulcová, Jiří Vondráček a Pavla Veverková.